

Archeologienota

Verslag van resultaten bureauonderzoek

IEPER GEVANGENIS (prov. West-Vlaanderen)

Auteurs: Els DUMALIN

Projectcode: 2019G129

Topografische kaart:	zie plan in bijlage
Alle betrokken actoren:	Els Dumalin (archeoloog), Lynn Devalckeneer (archeoloog-historicus), Christof Vanhoutte (erkend archeoloog), Wim Declerck (contactpersonen initiatiefnemer)
Betrokken personen buiten het project:	/
Contact:	info@monument.be; T: +32 51 31 60 80

0. INHOUDSTAFEL

0. INHOUDSTAFEL	3
1. BESCHRIJVEND GEDEELTE	5
1.1. WETTELIJK KADER.....	5
1.2. ONDERZOEKSOPDRACHT	5
1.2.1. Vraagstelling.....	5
1.2.2. Randvoorwaarden.....	5
1.2.3. Huidige toestand.....	6
1.2.4. Geplande werken	12
1.3. WERKWIJZE EN STRATEGIE	24
1.3.1. Motivering onderzoeksstrategie	24
1.3.3. Gebruikt materiaal.....	25
1.3.4. Motivering eventueel afwijkende methodiek	25
1.3.5. Inbreng specialisten	25
1.3.6. Algemene wetenschappelijke advisering.....	25
2. ASSESSMENTRAPPORT	26
2.1. LANDSCHAPPELIJKE LIGGING	26
2.1.1. Topografische situering.....	26
2.1.2. Landschappelijke situering	28
2.1.3. Geologische situering.....	31
2.1.4. Bodemkundige situering	33
2.2. HISTORISCHE BESCHRIJVING	34
2.2.1. Algemene historische beschrijving	34
2.2.2. Historische beschrijving projectgebied	36
2.3. ARCHEOLOGISCH KADER	47
2.3.1. Onderzoek tussen de Uterste Veste en de 18e eeuwse stadsomwalling..	49
2.3.3. Onderzoek op de 18e eeuwse stadsomwalling.....	50
2.3.3. Onderzoek binnen de 18e eeuwse stadsomwalling	53
2.4. SYNTHESE	55
2.4.1. Verwachtingspatroon.....	55
2.4.2. Afweging verder vooronderzoek	56
2.4.3. Beantwoording van de onderzoeksvragen.....	57
3. SAMENVATTING	59
4. BIBLIOGRAFIE	61
4.1. LITERATUUR	61

4.2. INTERNETBRONNEN..... 62

1. BESCHRIJVEND GEDEELTE

1.1. Wettelijk kader

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande omgevingsvergunningaanvraag voor stedenbouwkundige handelingen te leper Elverdingestraat 72, gelegen binnen een archeologische zone waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 100m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 300m² of meer bedraagt, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

1.2. Onderzoeksopdracht

1.2.1. *Vraagstelling*

- Zijn er archeologische of historische gegevens gekend over de site?
- Zijn er indicaties dat de bodem (deels) verstoord is?
- Zijn er landschappelijke factoren die invloed kunnen hebben op de gaafheid van eventuele archeologische sporen?
- Wat is de impact van de geplande werken op het bodemarchief?
- Is er een archeologische site aanwezig? Zo ja, wat zijn de karakteristieken en de bewaringstoestand ervan? Wat is de relatie met het landschap? Welke waarde heeft de site?
- Wat is de te volgen strategie tijdens een eventueel verder onderzoek en welke bijkomende onderzoeksvragen moeten daarbij beantwoord worden?

1.2.2. *Randvoorwaarden*

Niet van toepassing.

1.2.3. Huidige toestand

De gevangenis van Ieper ligt op een perceel van ca. 9600m². Het projectgebied bestaat uit meerdere gebouwen, nl. het inkomgebouw met bezoekerscomplex, de directeurswoning, het cellenblok, een loods met werkplaatsen, een administratief gebouw met keuken en de wandeling (Figuur 3). Het gehele projectgebied is verhard en/of bebouwd.

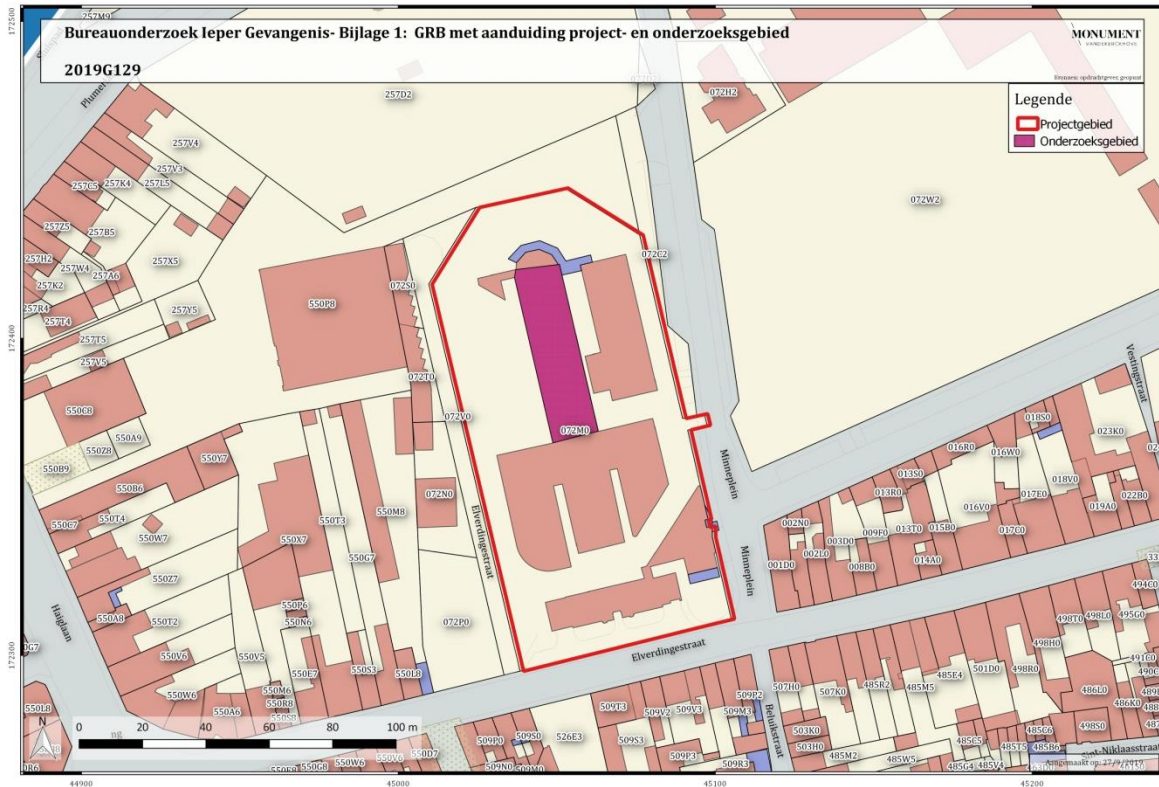
Aangezien enkel het cellenblok onder handen zal genomen worden, wordt enkel deze opgenomen in het onderzoeksgebied (Figuur 1 en

Figuur 2). De cellenvleugel heeft een oppervlakte van ongeveer 770 m² en bestaat uit een ondergrondse verdieping en een gelijkvloers (Figuur 6).

De bestaande cellenvleugel bestaat uit twee bouwlagen: een kelderverdieping en een gelijkvloers. De bestaande ondergrondse verdieping (Figuur 4) biedt plaats aan magazijnen, een wasserij en strijkerij, een schrijnwerkerij, een stockplaaats, een ruimte voor de voormalige brandstoftank, de voormalige bibliotheek, werkplaatsen, burelen, een informatiedienst, kleedruimtes en een ruimte voor data, internet en telefonie. De vloerplaat van de kelderverdieping heeft een diepte van -320 cm TAW. Met de vloerplaat (10cm), de funderingsbalken (70cm) en de zuiveringslaag (10cm) inbegrepen kunnen we hier spreken van een bodemverstoring van ca. -4m TAW (Figuur 6).

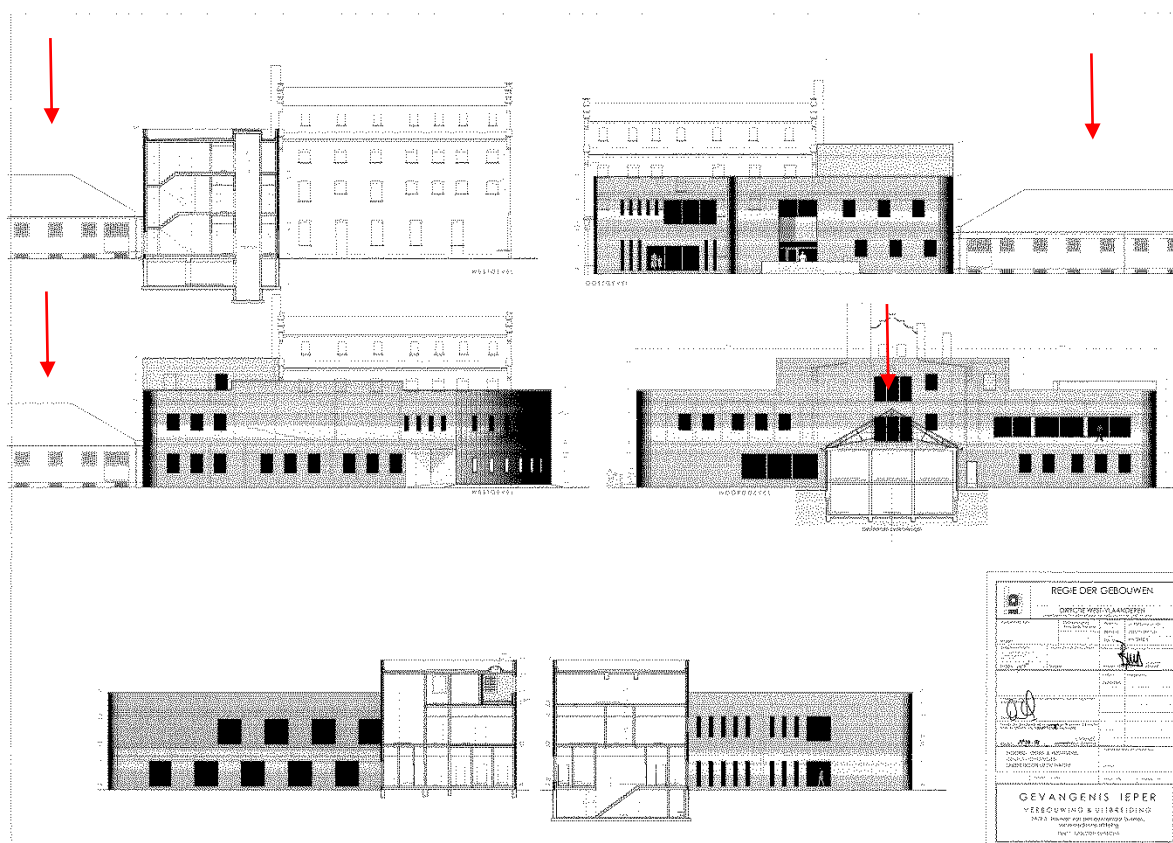
De gelijkvloerse verdieping (Figuur 3) biedt ruimte aan 25 cellen van ongeveer 12,46 m². Overigens voorziet het gelijkvloers sanitaire ruimtes en doucheruimtes en burelen. Ten zuiden grenst de cellenvleugel aan het open centrum, bezoekersruimtes en het administratieve complex.

Figuur 1: GRB (bron: geopunt.be) met aanduiding project- en onderzoeksgebied (bijlage 1)

Figuur 2: Recente luchtfoto (bron: geopunt.be) met aanduiding project- en onderzoeksgebied (bijlage 2)

Figuur 6: Snedes en geveleanzichten huidige toestand met aanduiding van de cellenvleugel rode pijlen (bron: bouwheer)

1.2.4. Geplande werken

De werken ter hoogte van het onderzoeksgebied, meer bepaald het cellenblok, bestaan uit de uitbreiding van de bestaande vleugel met 1 meter voor het plaatsen van nieuwe funderingen naast het huidige gebouw en ter hoogte van de traphal in het gebouw. De 16 funderingen aan de buitenzijde van de cellenblok bestaan per fundering uit vier paalfunderingen (50cm diameter; exacte diepte is nog niet gekend, maar hier kan men uitgaan van een lokale maximale verstoring) en een paalkop. De paalkoppen zijn op hun breedste punt 2,3m breed en 120cm hoog. Ze gaan tot 40cm onder het maaiveld (Figuur 12).

Voor het plaatsen van de twee funderingen ter hoogte van de trappenhal wordt de bestaande vloerplaat lokaal uitgebroken. De nieuwe funderingen bestaan elk uit twee micropaalfunderingen met een paalkop. De paalkop is 70cm breed en heeft een diepte van 70cm onder de vloerplaat. Na het plaatsen van de nieuwe funderingen worden de resterende delen terug dichtgestort (Figuur 12).

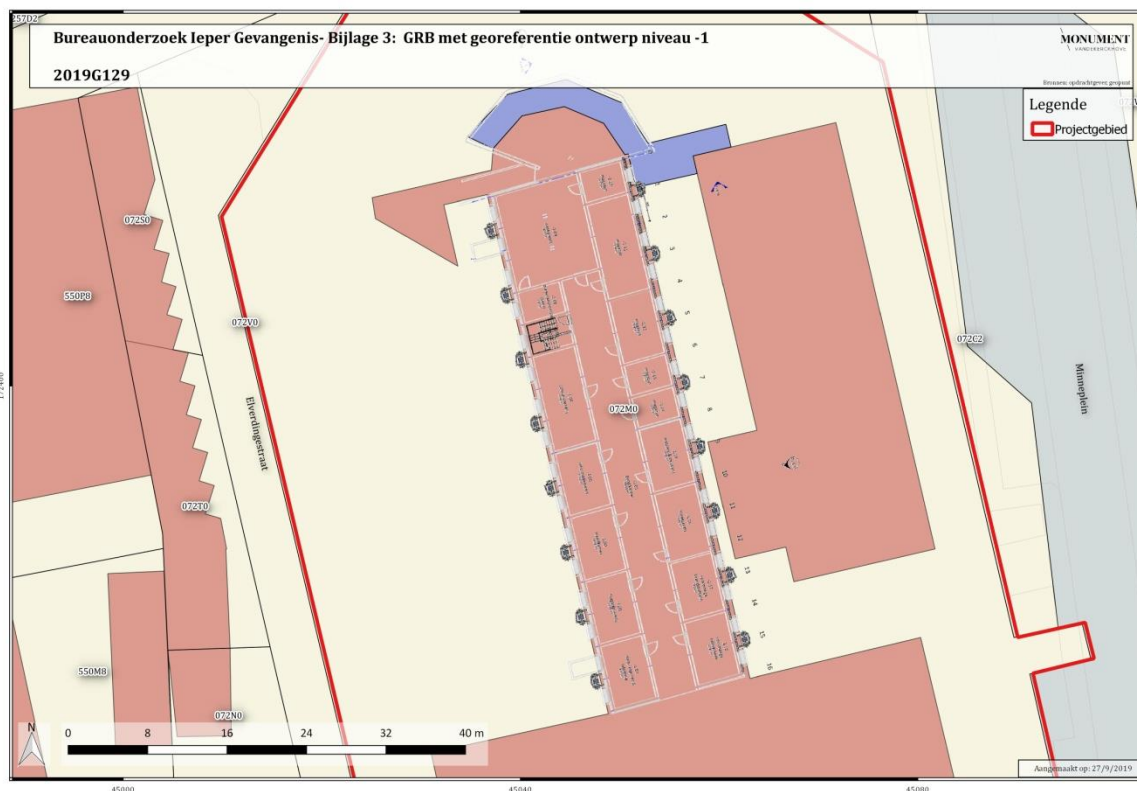
De ingreep in de bodem zal dus voornamelijk bestaan uit uitgravingen ten behoeve van de funderingen. De initiatiefnemer is op heden juridische eigenaar van de gronden

Bovenop de bestaande twee bouwlagen (ondergrondse verdieping en gelijkvloers) worden dan twee bijkomende bouwlagen opgericht (verdieping +1 en +2) (Figuur 13, Figuur 14, Figuur 15).

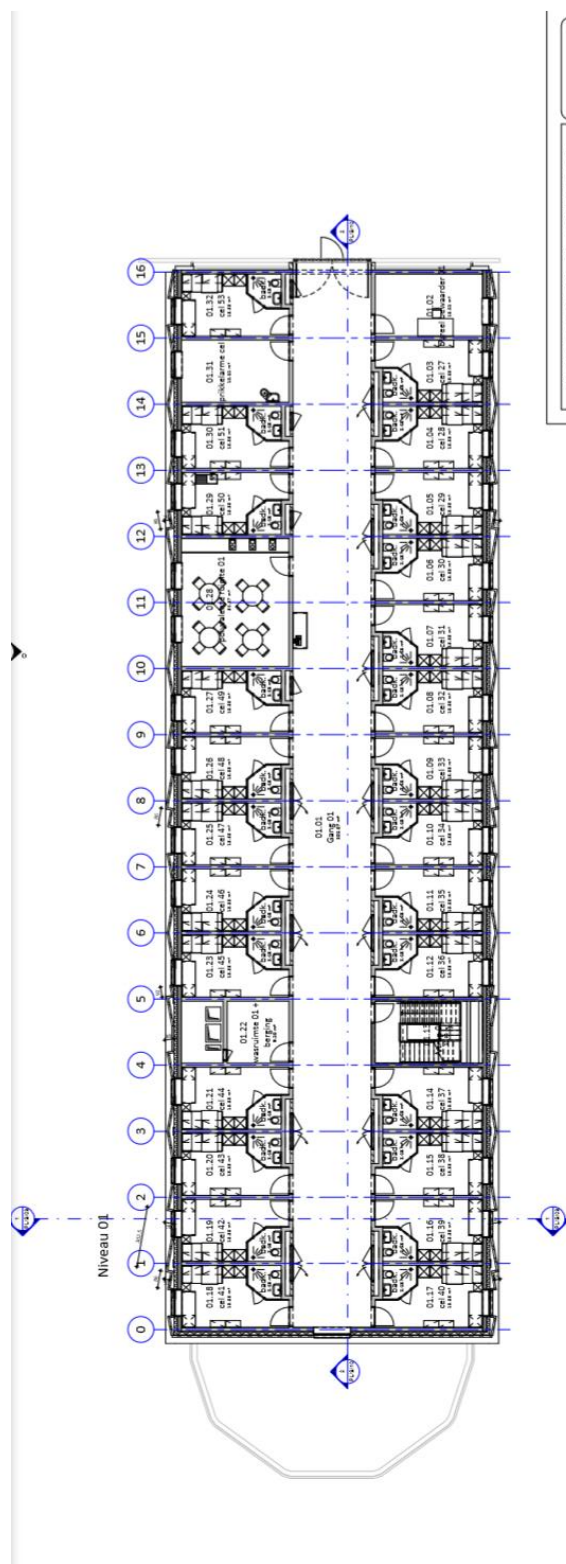
De lay-out van de ondergrondse verdieping blijft ongewijzigd (Figuur 8, Figuur 9).

Figuur 7) biedt nog steeds plaats aan de cellen – 26 in totaal – met een oppervlakte van 9,45 m². Overige ruimtes op deze verdieping betreffen een wasruimte met berging, een polyvalente ruimte, een prikkelarme cel en een bureau.

De eerste verdieping (Figuur 10) kent nagenoeg dezelfde lay-out als de gelijkvloerse verdieping. Het biedt ruimte aan eveneens 26 cellen, met een oppervlakte van 13,33 m². Naast cellen geeft het ook ruimte aan een wasruimte met berging, een polyvalente ruimte, een prikkelarme cel en een bureau. Voor de tweede verdieping is de indeling nog niet gekend.

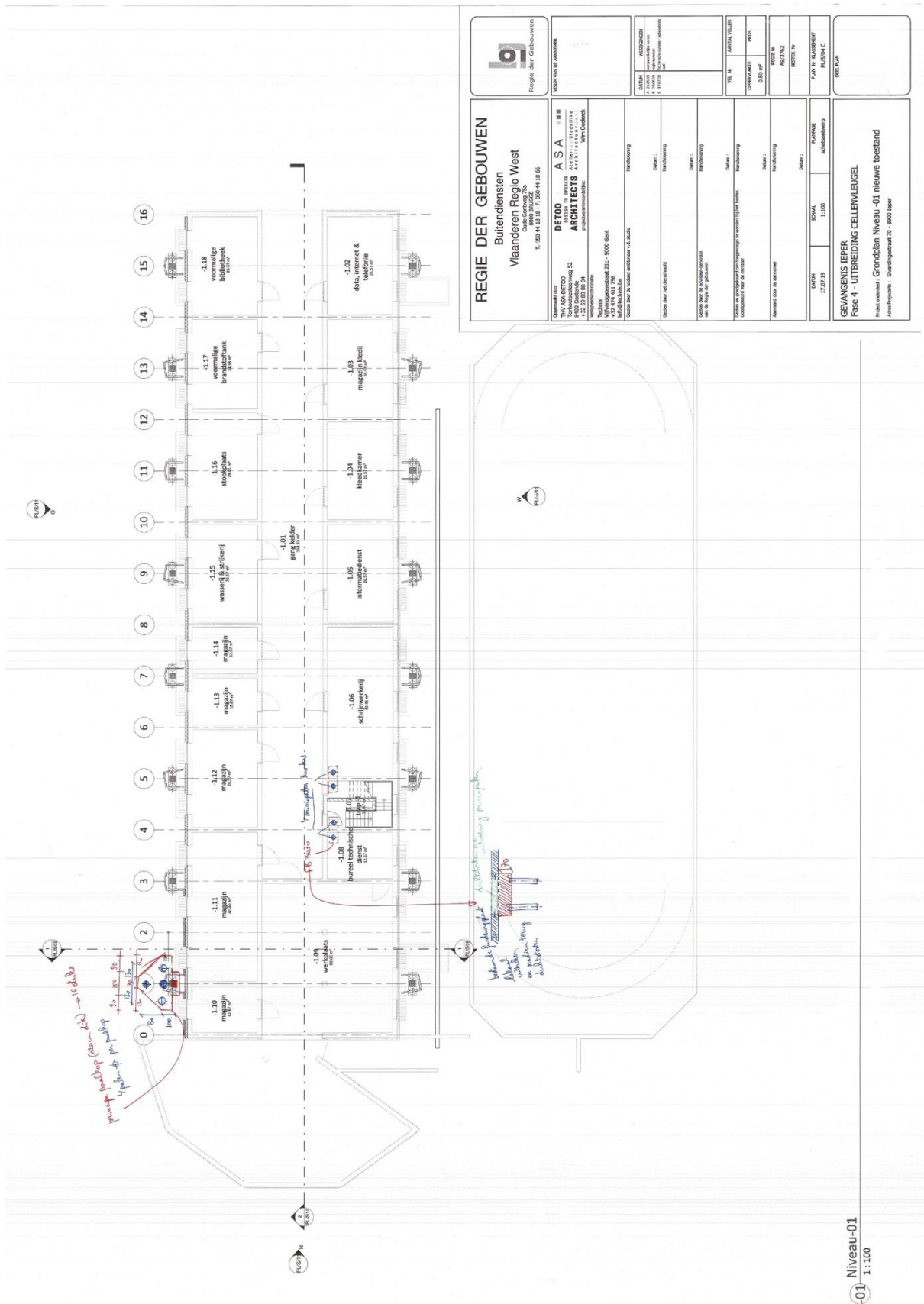

Figuur 9: GRB (bron: geopunt.be) met georeferentie geplande toestand inplantingsplan niveau -1 (bron: initiatiefnemer) (bijlage 3)

REGIE DER GEBOUWEN Buitendiensten Vlaanderen Regio West Oude Steenvoerweg 28 1000 Brussel T: 020 41 33 31 F: 020 41 33 48	REGIE DER GEBOUWEN 1000 BRUSSEL Oude Steenvoerweg 28	DETOO ASA 1000 BRUSSEL ARCHITECTS Oude Steenvoerweg 28 1000 BRUSSEL T: 020 41 33 31 F: 020 41 33 48	REGIE DER GEBOUWEN 1000 BRUSSEL Oude Steenvoerweg 28
	REGIE DER GEBOUWEN 1000 BRUSSEL Oude Steenvoerweg 28	DETOO ASA 1000 BRUSSEL ARCHITECTS Oude Steenvoerweg 28 1000 BRUSSEL T: 020 41 33 31 F: 020 41 33 48	REGIE DER GEBOUWEN 1000 BRUSSEL Oude Steenvoerweg 28

Figuur 10: Geplande toestand cellenvleugel: niveau +1 (bron: initiatiefnemer)

Figuur 12: Geplande toestand: inplantingsplan niveau -1 met aanduiding paalfunderingen (bron: initiatiefnemer)

1 3D zicht buiten

Figuur 15: 3D visualisatie geplande toestand cellenvleugel met zichtbare gelijkvloers, niveau +1 en niveau +2 (bron: initiatiefnemer)

1.3. Werkwijze en strategie

1.3.1. Motivering onderzoeksstrategie

In dit bureauonderzoek wordt getracht een zo duidelijk mogelijk beeld te vormen van de huidige archeologische, historische en landschappelijke kennis van het projectgebied en de omgeving. Dit wordt vervolgens getoetst aan de geplande versterking van de bodem. Het doel hiervan is te kunnen bepalen of verder archeologisch onderzoek aangewezen is. Om een antwoord te kunnen formuleren op de onderzoeksvragen werden verschillende bronnen geraadpleegd.

Informatie over de afbakening van het plangebied en de geplande werkzaamheden werd aangeleverd via de initiatiefnemer. Om een zicht te krijgen op de huidige archeologische kennis van het plangebied en in het algemeen werd de online databank van de CAI (Centraal Archeologische Inventaris) geraadpleegd.¹ Als aanvulling hierop werden verschillende historische kaarten geraadpleegd via Geopunt², de centrale toegangspoort tot geografische overheidsinformatie, en via Cartesius³, een databank die kaarten bundelt van het NGI (Nationaal Geografisch Instituut), de Koninklijke Bibliotheek, het Rijksarchief en het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika. Langs deze weg werden ook verschillende luchtfoto's bekeken die genomen zijn sinds de jaren 70 van de 20ste eeuw. Op alle kaarten en luchtfoto's werd

¹ <https://cai.onroerenderfgoed.be/>

² <http://www.geopunt.be/kaart>

³ <http://www.cartesius.be/CartesiusPortal/>

het plangebied geprojecteerd, om zo tot een duidelijk beeld te komen van het landgebruik gedurende de laatste eeuwen. Geopunt leverde ook verschillende kaarten op die betrekking hebben tot de landschappelijke en bodemkundige ligging van het gebied. Een kadasterplan dat beschikbaar is via de GRB-kaart op Geopunt werd vergeleken met hetgene dat beschikbaar is via de CadGIS Viewer van de Federale Overheid.⁴ Een topografische kaart werd verkregen via het NGI.⁵

Inzake historisch bronnenmateriaal zijn de relevante bestaande bronnen en historische kaarten geraadpleegd via internet. Bijkomend archiefonderzoek is niet uitgevoerd omdat dergelijke studie van dusdanige omvang is dat dit niet kan ingepast worden binnen deze archeologienota. Bovendien zou dit onderzoek voornamelijk bijkomende info aanleveren betreffende de historische bewoningsgeschiedenis van het perceel (bvb. eigenaarsinformatie) en niet betreffende de archeologische weerslag van deze bewoning.

1.3.3. Gebruikt materiaal

Alle nodige informatie werd geraadpleegd via het internet of werd digitaal aangeleverd door de initiatiefnemer. De kaarten die toegevoegd zijn als bijlage werden vervaardigd met behulp van QGIS, een geografisch informatiesysteem.

1.3.4. Motivering eventueel afwijkende methodiek

Niet van toepassing.

1.3.5. Inbreng specialisten

Niet van toepassing.

1.3.6. Algemene wetenschappelijke advisering

Niet van toepassing.

⁴ <http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/>

⁵ <http://www.ngi.be/topomapviewer/>

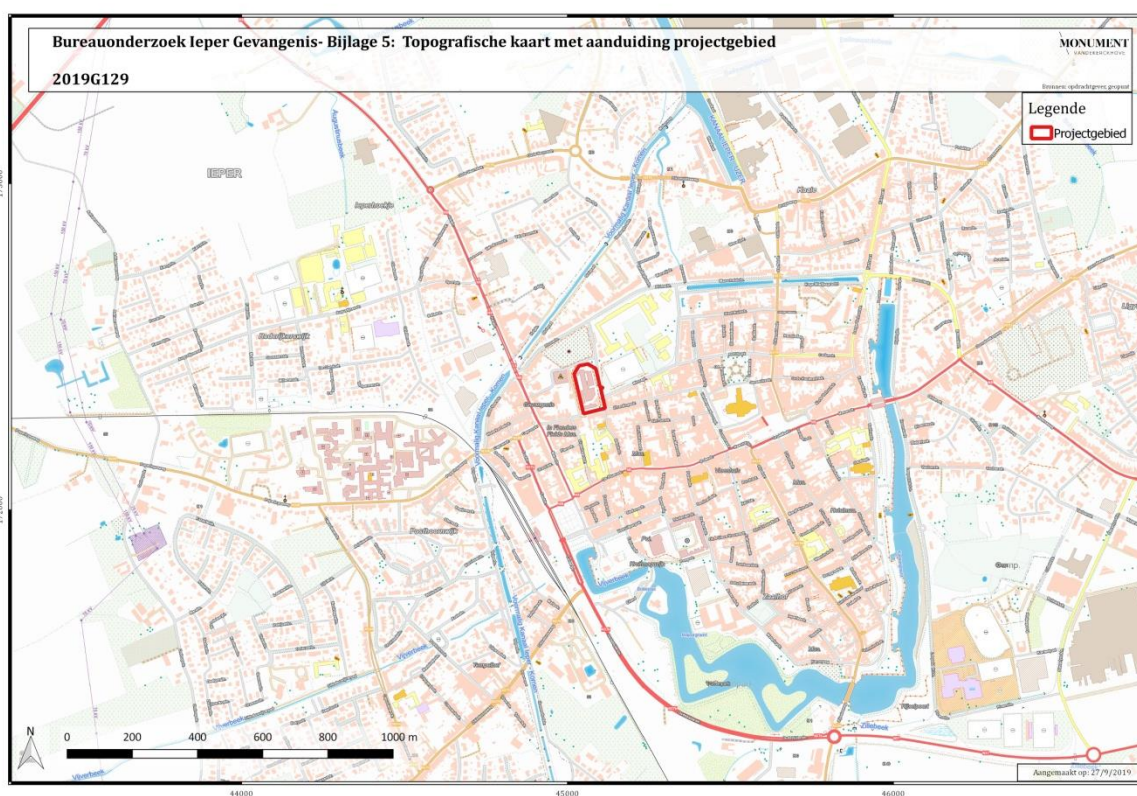
2. ASSESSMENTRAPPORT

2.1. Landschappelijke ligging⁶

2.1.1. Topografische situering

De stad Ieper bevindt zich in het zuidwesten van de Provincie West-Vlaanderen en grenst ten zuiden aan Heuvelland, ten westen aan Poperinge en Vleteren, ten noorden aan LOReninge en Langemark-Poelkapelle en ten oosten aan Zonnebeke. De stad behoort tot de Westhoek. (Figuur 16)

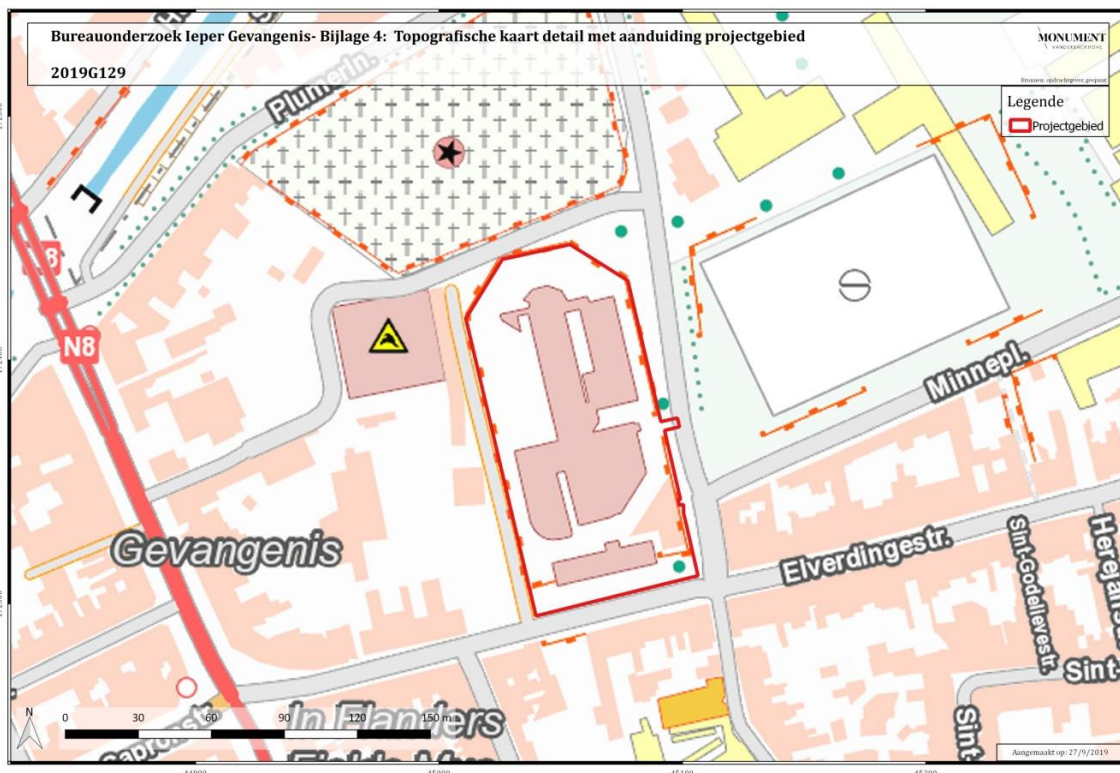
De historische stadskern van Ieper situeert zich nagenoeg centraal in de stad.

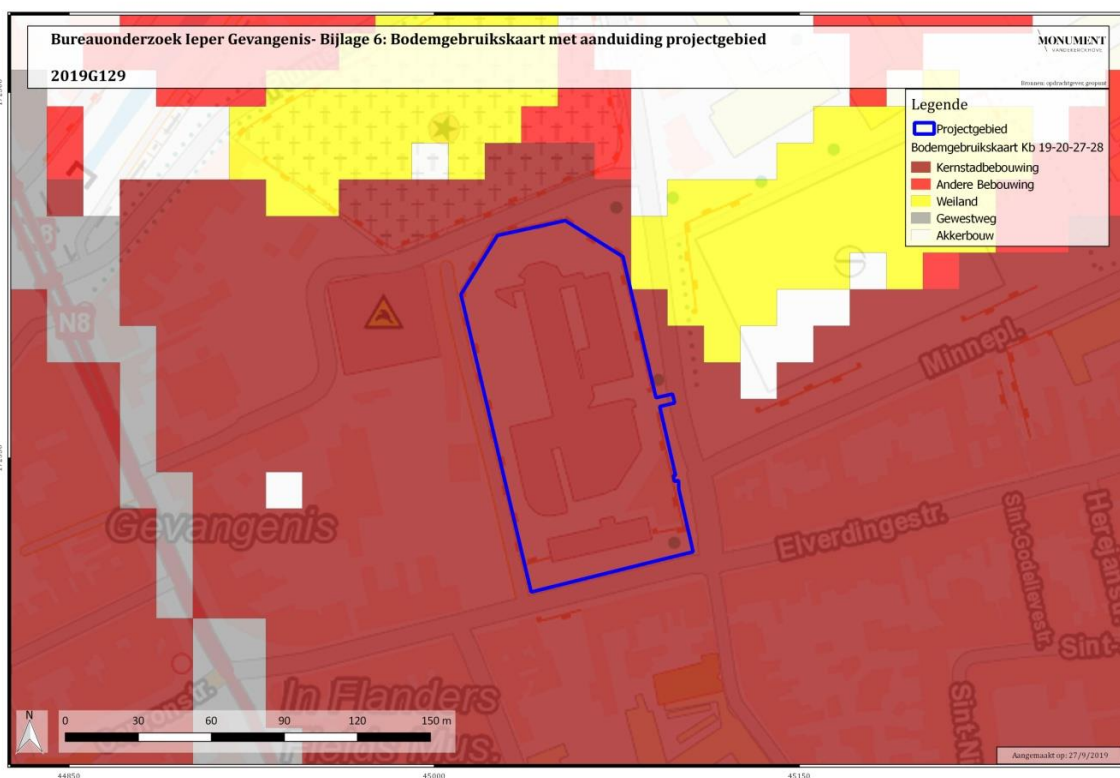
Figuur 16: Topografische kaart (bron: geopunt.be) met aanduiding projectgebied (bijlage 5)

Het projectgebied situeert zich in de noordwestelijke hoek van de stadskern van Ieper. Het gebied wordt begrensd door de Elverdingestraat in het westen en zuiden, het Minneplein in het oosten en een bebouwd perceel in het noorden. Ten noordwesten ligt het kanaal van Ieper naar Komen (Figuur 17). Kadastraal is het perceel terug te vinden onder Ieper afdeling 1, sectie F, perceel 0072/02M000 (Figuur 1). Op de bodemgebruikskarta uit 2001 staat het volledige projectgebied gekarteerd als kernstadbebouwing (Figuur 18).

⁶ <http://www.geopunt.be>

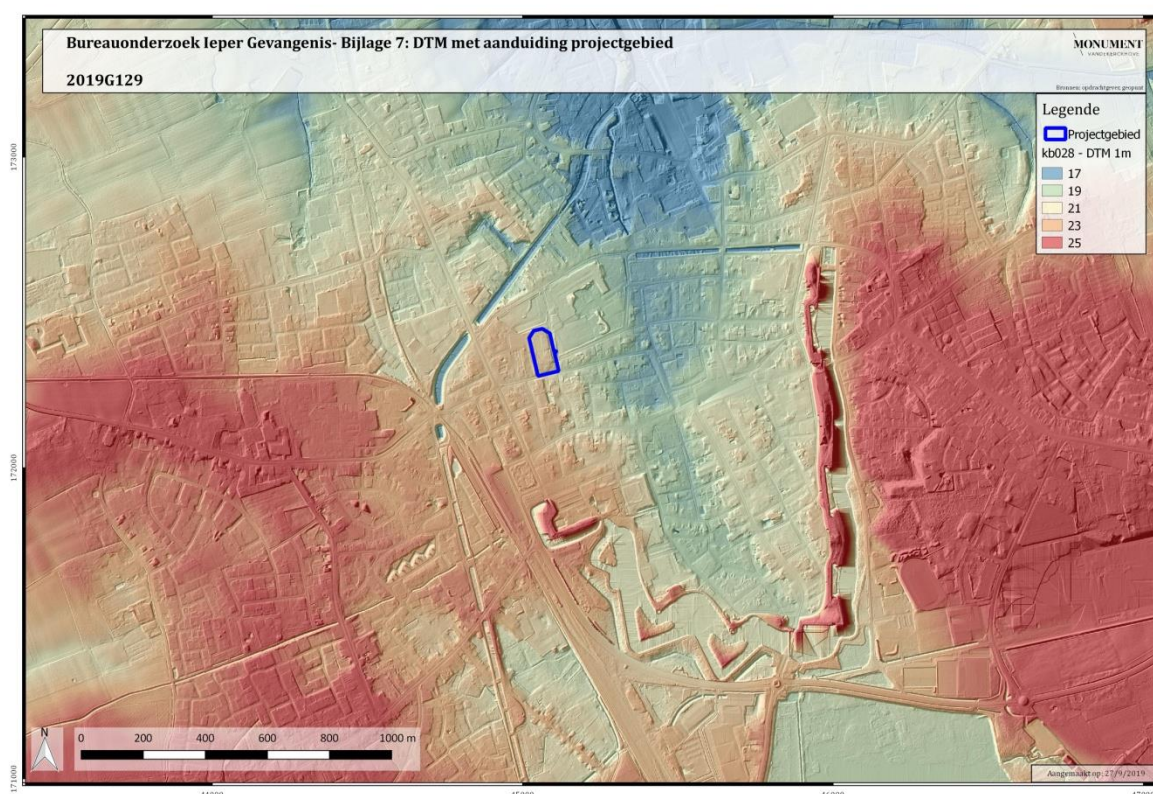
Figuur 17: Topografische kaart detail (bron: geopunt.be) met aanduiding projectgebied (bijlage 4)

Figuur 18: Bodemgebruikskaart (bron: geopunt.be) met aanduiding projectgebied (bijlage 6)

2.1.2. Landschappelijke situering

Ieper behoort tot vochtig, zandlemig Vlaanderen. Ten zuidoosten van de stad liggen enkele heuvelruggen. Zonnebeka ligt op een dergelijke heuvelrug en heeft een gemiddelde hoogte van ca. +58m TAW. Ten zuiden van Ieper bevindt zich de gemeente Heuvelland. Deze hoger gelegen heuvelruggen behalen hun maximum hoogte op de Kemmelberg met een hoogte van ca. +154m TAW. Ieper zelf is een lager gelegen zone met een hoogte tussen ca +16m TAW en +20m TAW. De laagste zones hier zijn de beekvalleien. (Figuur 19)

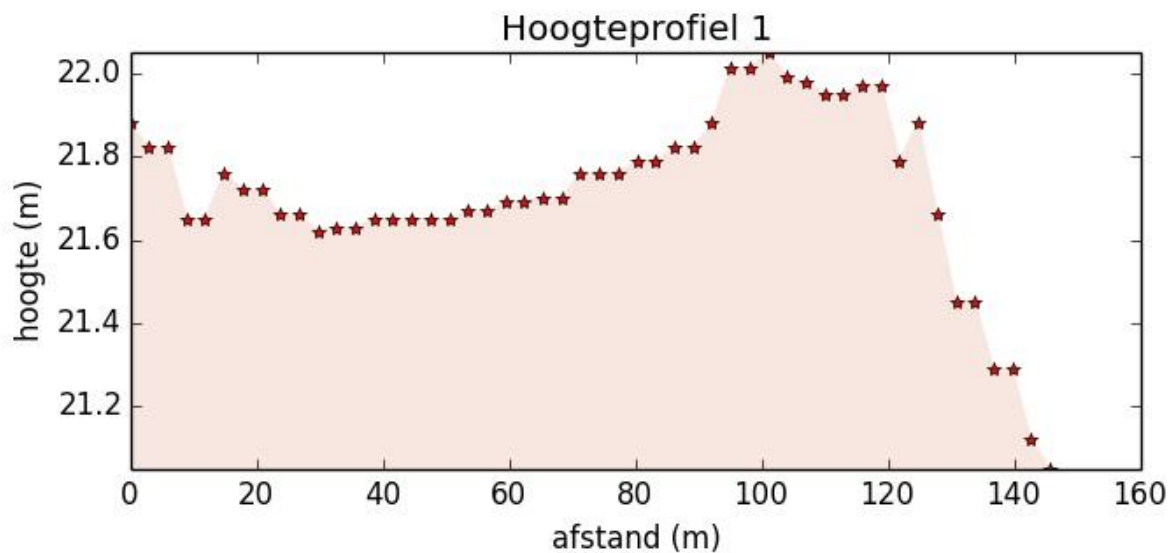

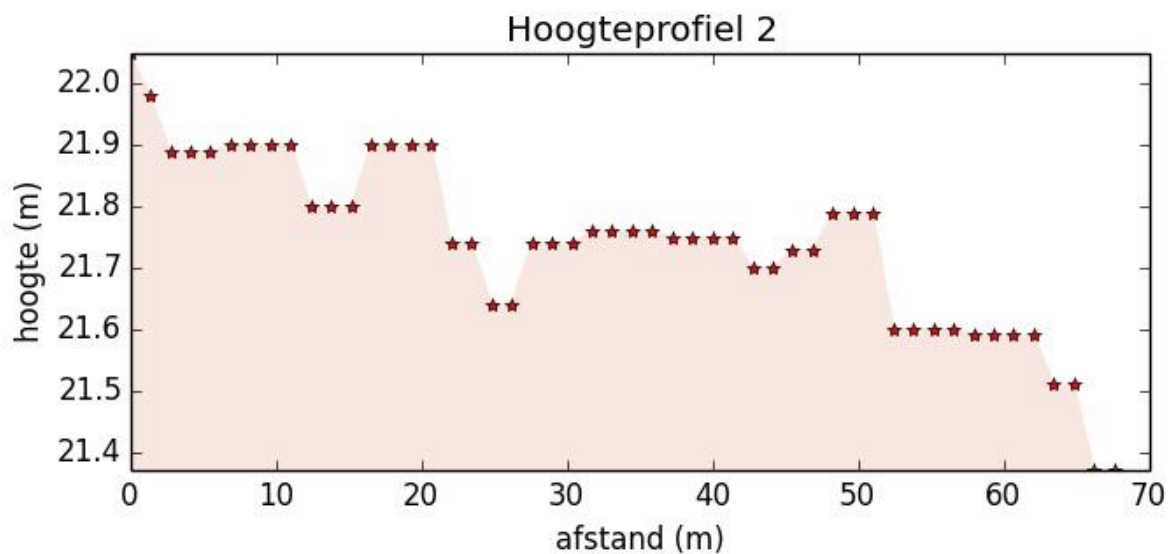
Figuur 19: DTM (bron: geopunt.be) met aanduiding projectgebied (bijlage 7)

Het projectgebied ligt in een relatief vlakke zone in de omgeving met een gemiddelde hoogte van ca. +22m TAW. Binnen de grenzen van het projectgebied is slechts een geringe variatie te zien van ongeveer 1 m over een afstand van ca. 160 m in noordwest-zuidoost richting. De variaties in het landschap binnen een straal van 1km zijn te wijten aan enkele waterwegen. Ten noordwesten ligt het kanaal van Ieper naar Komen. Ten oosten loopt de Ieperlee. Het projectgebied helt zwak af in het oosten richting Ieperlee. De waterlopen behoren tot het Ijzerbekken. **(Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.)**

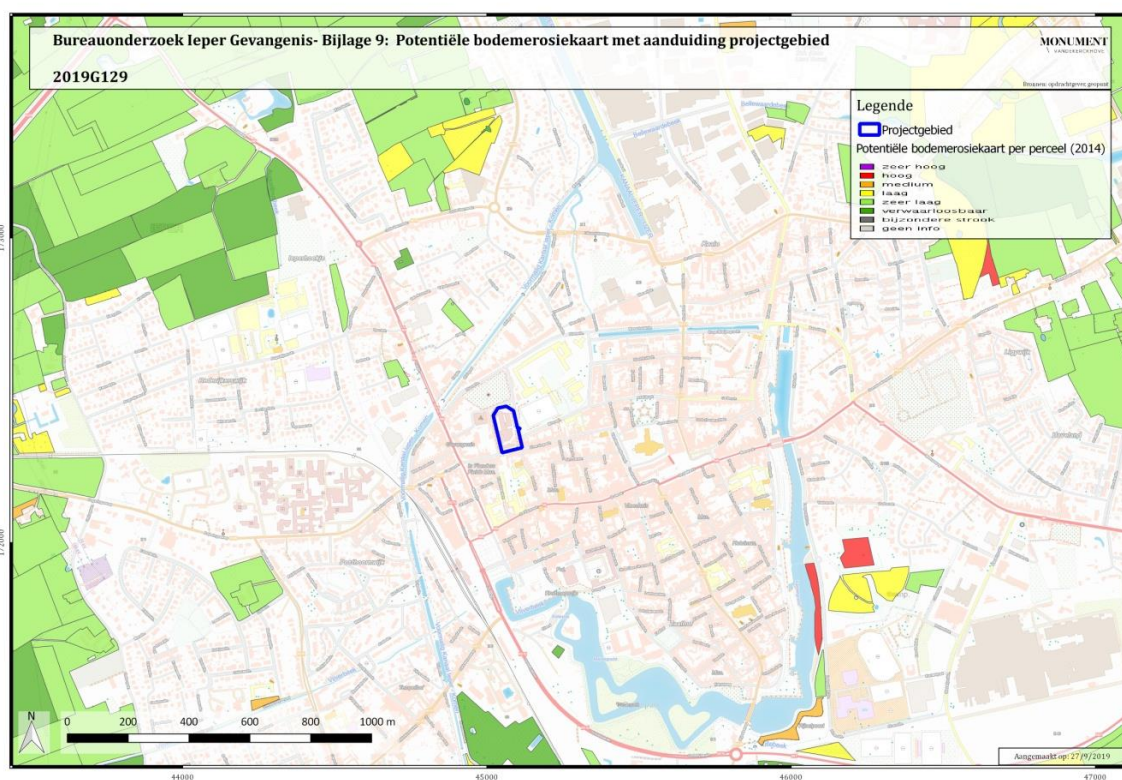
Het projectgebied staat niet gekarteerd op de bodemerosiekaart uit 2016 (Figuur 21). Deze kaart houdt onder meer rekening met het bodemtype, de hellingslengte en de hellingsgraad.

De geomorfologische kaart voor deze streek is niet voorhanden en kan dus niet worden afgebeeld.

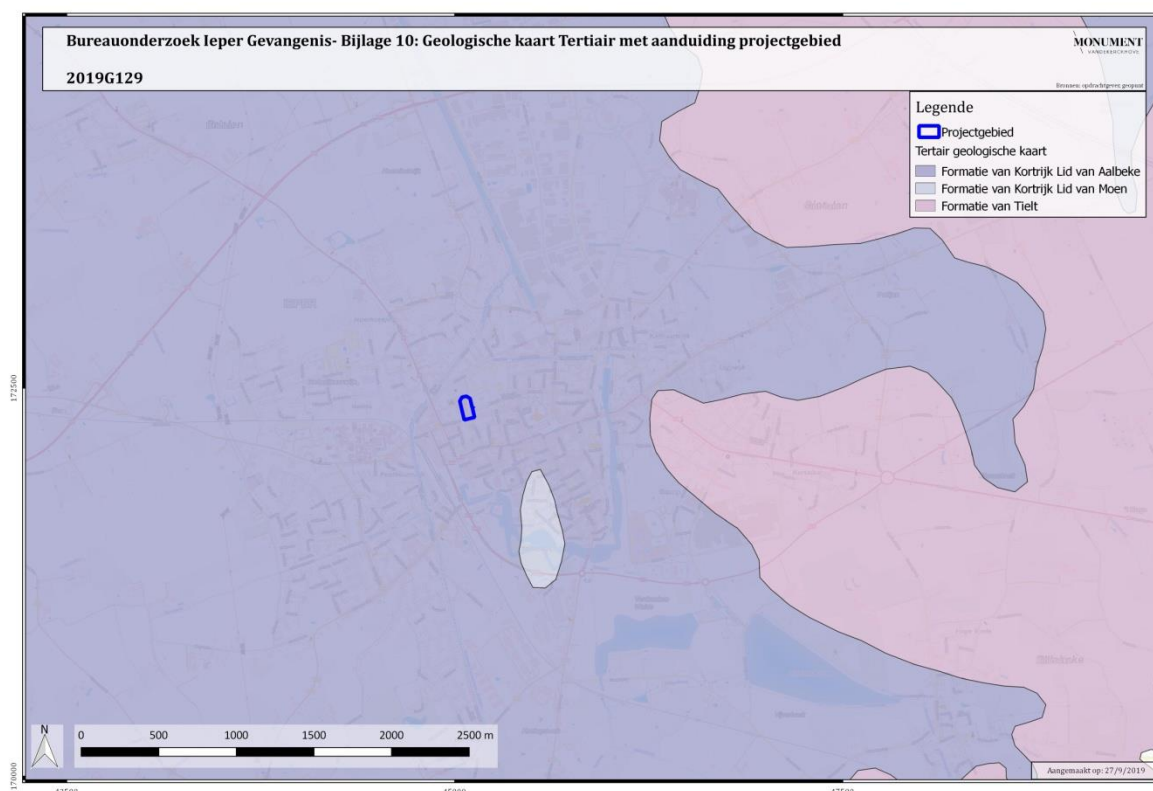
Figuur 20: DTM Vlaanderen met aanduiding projectgebied en hoogteprofiel 1 (NW-ZO) en hoogteprofiel 2 (W-O) (bijlage 8)

Figuur 21: Potentiële bodemerosiekaart (bron: geopunt.be) met aanduiding projectgebied (bijlage 9)

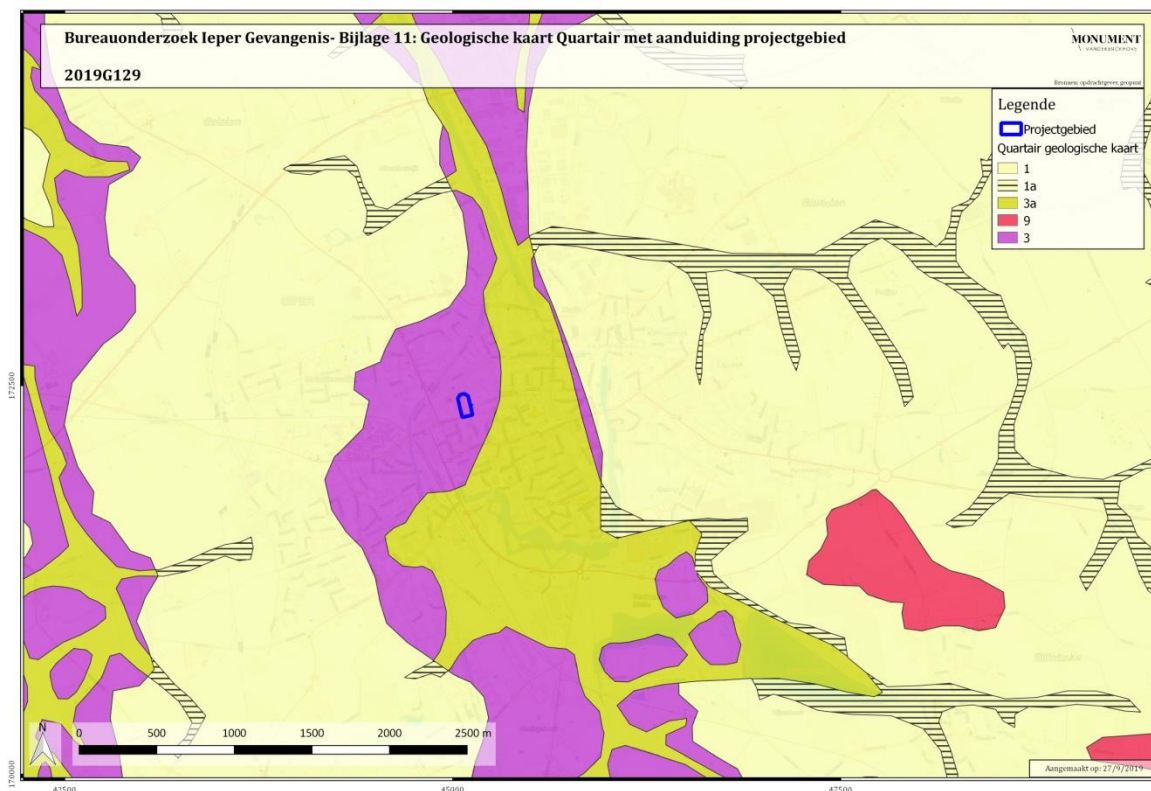
2.1.3. Geologische situering

De tertiaire ondergrond ter hoogte van het plangebied bestaat uit afzettingen van het Lid van Aalbeke (Figuur 22). Dit 12 tot 15m dikke sediment bestaat uit donkergrijze tot blauwe siltige klei met glimmers. Het is een homogene mariene afzetting zonder zandfractie. Het lid behoort tot de Formatie van Kortrijk. Dit lid kan een dikte van 100m bereiken en rust op de Formatie van Landen. De afzettingen dateren uit het Onder-Eoceen.

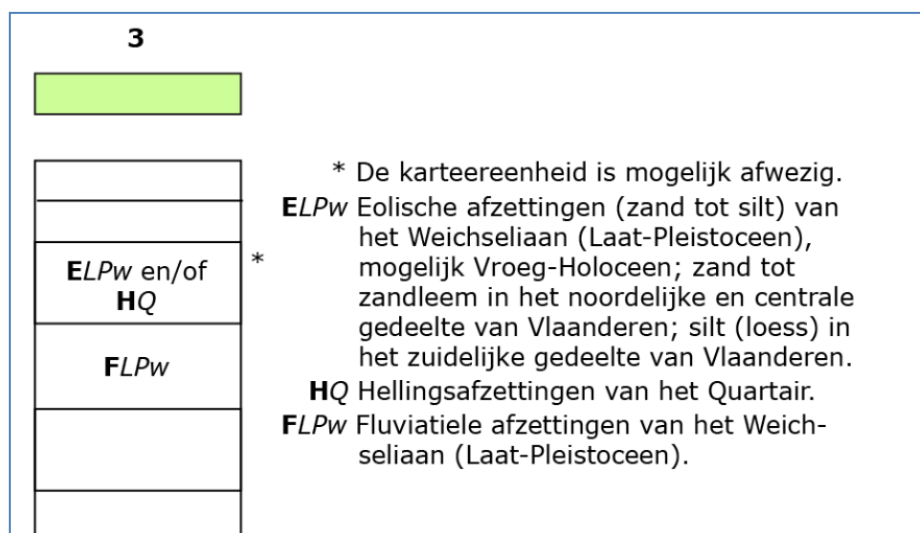

Figuur 22: Geologische kaart Tertiair (bron: geopunt.be) met aanduiding projectgebied (bijlage 10)

De Quartair geologische kaart (Figuur 23) geeft aan dat de ondergrond ter hoogte van het projectgebied bestaat uit eolische afzettingen van het Weichseliaan of mogelijk vroeg Holoceen (ELPw) en/of hellingsafzettingen van het Quartair (HQ). Hieronder bevinden zich fluviatile afzettingen van het Weichseliaan (FLPw) (Figuur 24).

Figuur 23: Geologische kaart Quartair (bron: geopunt.be) met aanduiding projectgebied (bijlage 11)

Figuur 24: Type 3 Quartair (bron: geopunt.be)

2.1.4. Bodemkundige situering

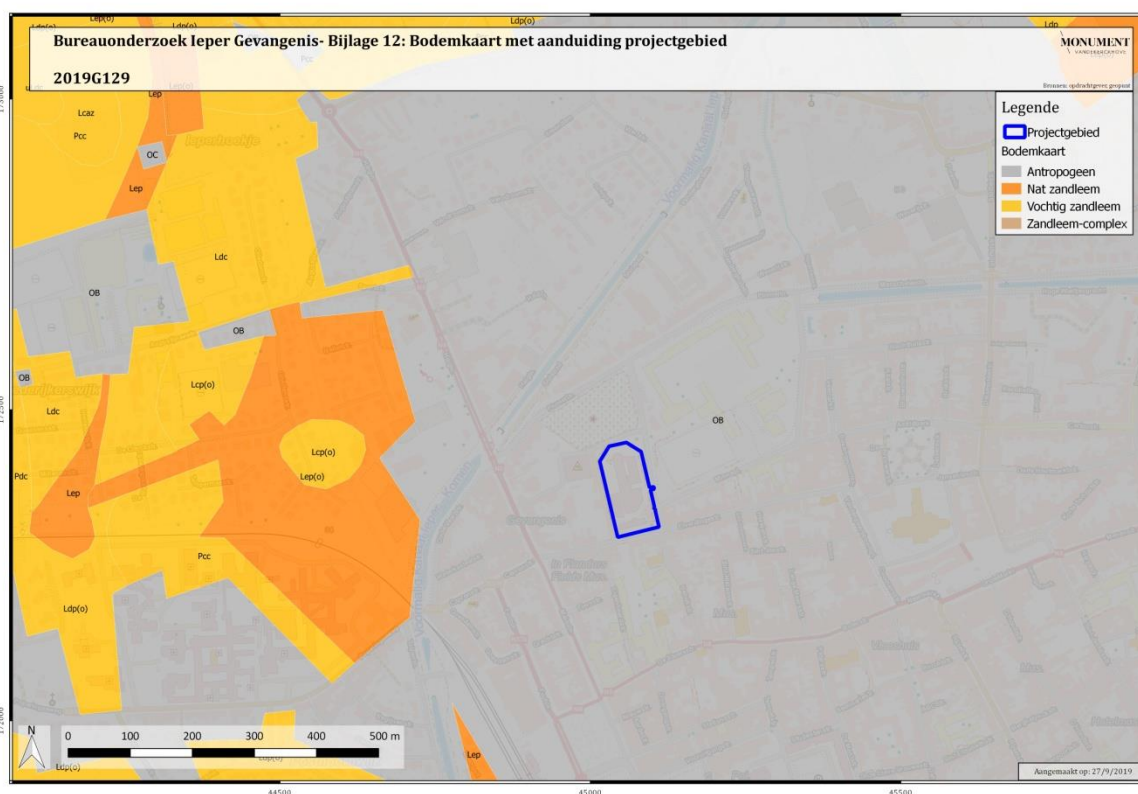
Het gehele plangebied staat op de bodemkaart (Figuur 25) gekarteerd als een antropogene zone (OB). De toegewezen code OB staat voor kunstmatige gronden en bebouwde zones. Dit betekent dat het bodemprofiel door het ingrijpen van de mens gewijzigd of vernietigd is ter hoogte van het plangebied. Geologische boringen nabij het plangebied spreken van 1m tot 1.5m geroerde grond.⁷

Ten westen van het projectgebied is de bodem gekarteerd als een natte zandleembodem zonder profiel (Lep). Deze hydromorfe alluviale bodem is veel te nat en soms kortstondig geïnundeerd in de winter en vochtig in de zomer. De kleur is overwegend grijs met talrijke roestvlekken. Onder -80cm wordt blauwgrijs reductiemateriaal aangetroffen. De bodem is geschikt voor weiland en matig als akkergrond.

Sonderingen binnen de contouren van het projectgebied werden uitgevoerd op 10/07/2009. Het ging om 4 sonderingen die de vermoedelijk geroerde oorsprong van de lagen aantoonde door de aanwezigheid van verscheidenen steenhoudende insluitels. Het gebruik van ondiepe funderingen werd niet aanbevolen gezien deze insluitels alsook het ontbreken van draagkrachtige lagen op beperkte diepte⁸.

⁷ DUMALIN E., DEVALCKENEER L., 2019

⁸ GMA, Sonderingsverslag ORGMA0903301Gevangenis, Elverdingestraat 70, Ieper. 12/08/2009.

Figuur 25: Bodemkaart (bron: geopunt.be) met aanduiding projectgebied (bijlage 12)

2.2. Historische beschrijving

2.2.1. Algemene historische beschrijving⁹¹⁰

De oudste vermelding van de stad dateert uit 1066. Het gaat om een document waarin sprake is van Iprensis. Een oudere bron uit 961 maakte reeds melding van Ipris. Er is echter twijfel of hier verwezen wordt naar de stad. De naam Ieper verwijst naar de Germaanse benaming Ipara, wat zo veel betekent als rivier met iepen. Deze rivier is de Ieperlee. Doorgaans wordt verondersteld dat de eigenlijke ontwikkeling van de stad teruggaat op een Karolingische Fiscus. Dit is een aan de keizer belastingplichtig domein. Vermelde aanwijzing hiervoor is het reeds vóór 1102 bestaan van een bedehuis toegewijd aan Sint-Maarten, de patroonheilige van oude fiscuskerken. Verder is er ook de aanwezigheid van een Hoveland. Dit is een voor het uitbatingscentrum gelegen gebied. Er wordt aangenomen dat het forum (de huidige Grote Markt) uit dit Hoveland is gegroeid. Anderen zien eveneens een mogelijke doelbewuste stichting van de stad in de 11de eeuw. De politiek van Graaf Boudewijn V

⁹ <http://inventaris.onroerendergoed.be>

¹⁰ DUMALIN E., DEVALCKENEER L., 2019

bestond immers ondermeer uit het kunstmatig stichten van steden, gekenmerkt door een dambordpatroon. Vooral in het zuiden van de stad kan daar een aanwijzing voor worden gezien. In elk geval werd de prestedelijke kern gevormd door een castrum, een forum en een kerk die zich allen bevonden nabij een oude landweg en een rivier. De rivier was de toen nog tot aan de Noordzee bevaarbare Ieperlee. Reeds in het midden van de 11 de eeuw werd de Ieperlee aangepast door het graven van een rechte oostelijke arm (Scripleet) in opdracht van Graaf Boudewijn V.

De verdere groei van de stad kan gelinkt worden aan het groeiende handelsbelang van de nabij gelegen weg Brugge-Torhout-Ieper-Mesen-Rijsel en de gekanaliseerde Ieperlee. Door het groeiende belang werden tevens nieuwe parochiekerken opgericht (12de eeuw). Ook werd in deze periode de Sint-Maartenskerk de zetel van een kapittel van kanunniken. Omstreeks het midden van de 12de eeuw bouwt de graaf van Vlaanderen een nieuwe burcht ten zuidwesten van de stad, het Zaalhof, met omwalling aansluitend bij de Ieperlee. In 1127 is rond de stad een aarden versterking aanwezig. Omstreeks 1170 ontvangt Ieper stadsrechten van Filips van den Elzas.

De 13de eeuw betekent een bloeiperiode voor de stad door de lakennijverheid. Dit zorgt voor een bevolkingsgroei, een uitbreiding van de bouwactiviteiten en een vergroting van de stadsversterking. Die laatste heeft een onregelmatige vorm, werd voornamelijk opgebouwd uit hout en grachten en telde 9 poorten. De ligging zou uiteindelijk grotendeels de vorm bepalen van de jongere stadsomwalling. Vanaf de tweede helft van de 13de eeuw en de 14de eeuw vindt er een recessie plaats in de lakennijverheid en ontstaat er sociaal-politieke onrust. Daarom wordt tussen 1303 en 1328 beslist om een bijkomende verdedigingsgracht te graven buiten de al bestaande versterking: de Uterste Veste of uiterste vest (Figuur 45). Deze had een omtrek van 7,6km. Aan de binnenzijde ervan werd een wal opgeworpen waarop vermoedelijk een houten palissade werd gebouwd. Door het uitbreiden van de versterking moesten ook nieuwe stadspoorten worden opgetrokken. Nog in diezelfde eeuw werd echter beslist de buitenste omwalling terug af te breken en is de oudere omwalling voorzien van een stenen kantelenmuur en bijhorende torens en een gracht.

Ook tijdens de 15de en 16de eeuw blijft de lakenproductie dalen. Tevens treedt een groot demografisch verval op (van 28 000 inwoners in de 14de eeuw naar 11 000 in het begin van de 15de eeuw). In 1566 worden grote vernielingen aangebracht tijdens de inname van de stad door de Geuzen. Daarom wordt de stadsversterking verder uitgewerkt onder Filips II (o.a. begrachte ravelijnen in het noordoosten van de stad). Op kerkelijk bestuursniveau wint de stad ondertussen wel aan belang. Het bisdom Ieper met de Sint-Maartenskerk ingericht als kathedraal ontstaat in 1559.

In de 17de en 18de eeuw wordt Ieper belangrijk als grensstad. Daarbij zijn er wisselende actoren. Eerst gaat het om de Habsburgers en de Oostenrijkse Nederlanden tegen Frankrijk. Later is het Frankrijk ten opzichte van Spanje en Oostenrijk. Dit gaat gepaard met verschillende belegeringen en innames. In 1678-1713 wordt door de Fransen een definitieve verdediging opgebouwd rond de stad, naar een ontwerp van Vauban. In 1782 wordt reeds een groot deel van de buitenwerken afgebroken. In deze periode zijn er ook belangrijke infrastructuurwerken. Tussen circa 1638-1640 wordt gestart met het graven van het kanaal

Ieper-IJzer of het Ieperleekanaal. Hiervoor zijn niet enkel economische drijfveren, maar zijn vooral militaire van belang. Tevens treedt er opnieuw een bevolkingsgroei op en wint de huisnijverheid aan belang. Bovendien neemt de bouwactiviteit opnieuw sterk toe in het begin van de 17de eeuw met de zogenaamde Vlaamse Renaissancestijl.

In 1801 wordt het bisdom afgeschaft. Later in de 19de eeuw is er de komst van het Hollandse bewind (1815-1830). De Vaubanversterking wordt nu wat aangepast als verdediging tegen de Fransen. Ook worden verschillende kazernes en kruidmagazijnen gebouwd. De ontmanteling ervan wordt echter al snel ingezet (vanaf 1853). Slechts een deel ervan blijft bewaard. Elders wordt de grond verkaveld. In 1853 is er de bouw van het station. Begin 20ste eeuw is er een eerste stadsuitbreiding buiten de oude vesten (1903). Deze is te situeren in de buurt van het station. Deze inplanting was mogelijk door het deels slopen en dempen van de versterkingen.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog wordt de stad nagenoeg totaal verwoest. De noord-zuid – frontlijn vormde een deels om de stad lopende oostelijke bocht, de zogenaamd Ypres Salient of Ieperboog. Dit vormde een belangrijke locatie in de stellingenoorlog na het stranden van het Duitse offensief. Er kwamen grote Duitse aanvallen, gekend als de Eerste (1914), de Tweede (1915) en de Derde slag bij Ieper (1917). Ondanks de bijna totale verwoesting, is de stad nooit ingenomen. Na de oorlog was er een trage wederopbouw die pas na de Tweede Wereldoorlog werd vervolledigd. Daarna ontstond een industriële ontwikkeling in en rond de stad en kwam geleidelijk een grote woonuitbreiding tot stand.

2.2.2. Historische beschrijving projectgebied

Over de historische situering van het projectgebied vóór de 18e eeuw is niet veel in detail geweten. De kaarten van Sanderus uit 1652 (Figuur 26) en Atlas De Wit uit 1698 (Figuur 27) geven aan dat het plangebied op de omwallingsgracht van de stadskern van Ieper is gelegen.

Figuur 26: Flandria Illustrata Sanderus (1652) (bron: <https://sanderusmaps.com>) met aanduiding projectgebied

Figuur 27: Atlas de Wit (1698) (bron: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Atlas_de_Wit_1698-pl096-leper-KB_PPN_145205088.jpg) met aanduiding projectgebied

Vanaf de 18de eeuw beschikt men over enig betrouwbaar gedetailleerd kaartmateriaal. Dankzij de kaarten van Baillieu (1744; Figuur 28) en J.J.J. Vereecke (1858) kan de evolutie van de versterkingen doorheen de tweede helft van de 18de eeuw en de eerste helft van de 19de eeuw worden gevolgd (Figuur 32 t.e.m. Figuur 36). De Ferrariskaart uit 1777 (Figuur 30, Figuur 31) en de topografische kaart Vandermaelen (Figuur 37) uit 1846-1854 tonen aan dat het plangebied ter hoogte ligt van de 18e en 19e eeuwse stadsomwalling van Ieper. Dit is ook af te leiden uit de Atlas der buurtwegen uit 1841 (Figuur 38) en de Popp-kaart uit 1842-1879 (Figuur 39). De kaart van Baillieu en de Ferrariskaart laten duidelijk zien dat het plangebied deel uitmaakt van de Vaubanversterking dat door de Fransen werd opgebouwd in 1678-1713. In 1744 onderging de Bourgondische omwalling veranderingen – zo werd ter hoogte van het hoornwerk van Elverdinge een stuk van de omwalling gemoderniseerd. Tijdens het bewind van Jozef II werden de voorwerken van de versterking geslecht. Slechts enkele ravelijnen en redoutes in de inundatie van Mesen en Belle bleven behouden. Ook de hoofdomwalling met tenailles bleef intact. Vanaf 1792 werd de stad opnieuw door demi-lunes omgeven en er kwam een nieuw hoornwerk ter hoogte van het hoornwerk van Elverdinge. Onder Frans bewind (vanaf 1795 tot 1815) werd een groot deel van de stadsversterking opnieuw afgebroken. Het hoornwerk van Elverdinge kreeg echter een gedeeltelijke restauratie. Onder het Brits- Hollands bewind vanaf 1815 werd de stadsversterking aangepast als verdediging tegen de Fransen. Na de slag bij Waterloo (1815) werd langsheen

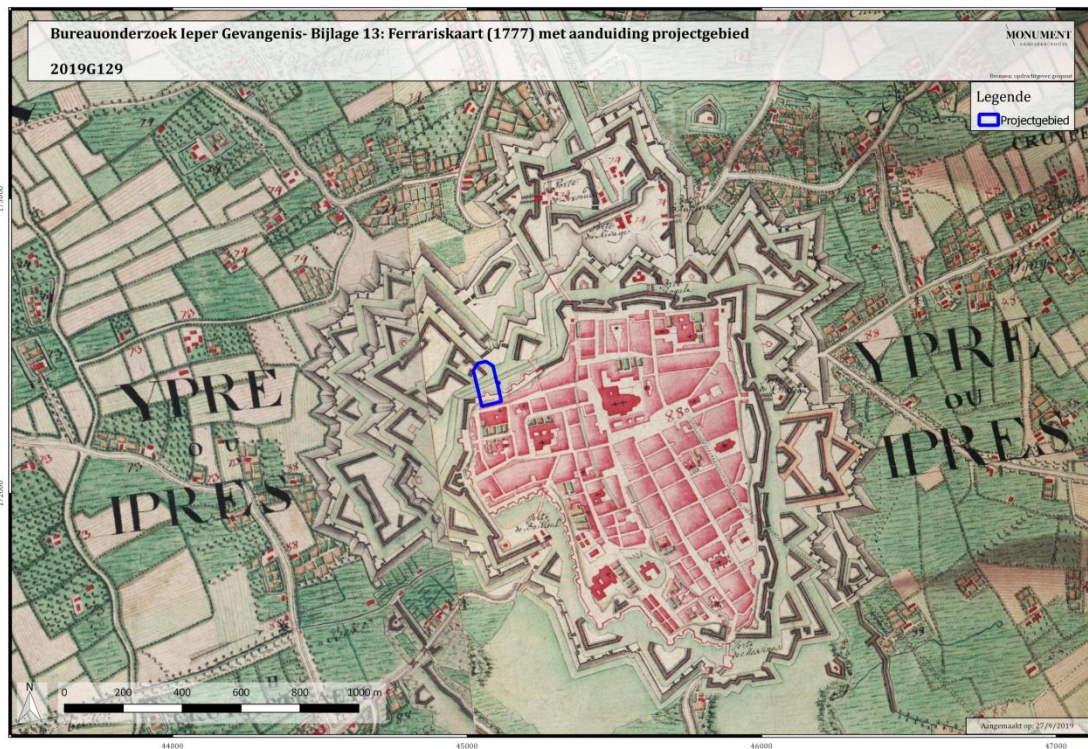
de Elverdingestraat een kruitmagazijn opgericht, er werden versterkingen aangelegd rond het Minneplein, een vijftal lunetten werden opgetrokken aan de noordwestelijke zijde en het hoornwerk van Antwerpen onderging grote veranderingen. We zien hier een weg richting de toegangspoort. Mogelijk kan zich hierlangs ook bebouwing ontwikkeld hebben. Vanaf 1856 ging men over tot de afbraak van de buitenvestingen. De hoofdwal bleef behouden met twee contregardes en één demi-lune ten zuidwesten. De gronden die op deze manier vrij kwamen; gingen in openbare verkoop. Nadien volgde de demping van de grachten aan de noordwestzijde. Door stadsuitbreidingen in de 20e eeuw en de verwoestingen gedurende de Eerste Wereldoorlog werd de omwalling gesloopt, gedempt en verwoest. Ook ter hoogte van het projectgebied. Omwille hiervan is er nagenoeg niets meer te zien van de oude stadsomwalling op de luchtfoto's (Figuur 41, Figuur 42, Figuur 2). Zoals eerder reeds besproken had Ieper zwaar te lijden onder de Eerste Wereldoorlog. De trenchmaps tonen de aanwezigheid van een aantal relicten in de nabijheid van het onderzoeksgebied (Figuur 40). Eveneens zichtbaar op de trenchmaps is de gevangenis en dit blijft zo gedurende de 20e eeuw. Hier blijft de algemene lay-out behouden en verder uitgebreid doorheen de decennia. De lay-out van de cellenvleugel zoals we deze nu kennen, verscheen pas ten laatste vanaf 1990.

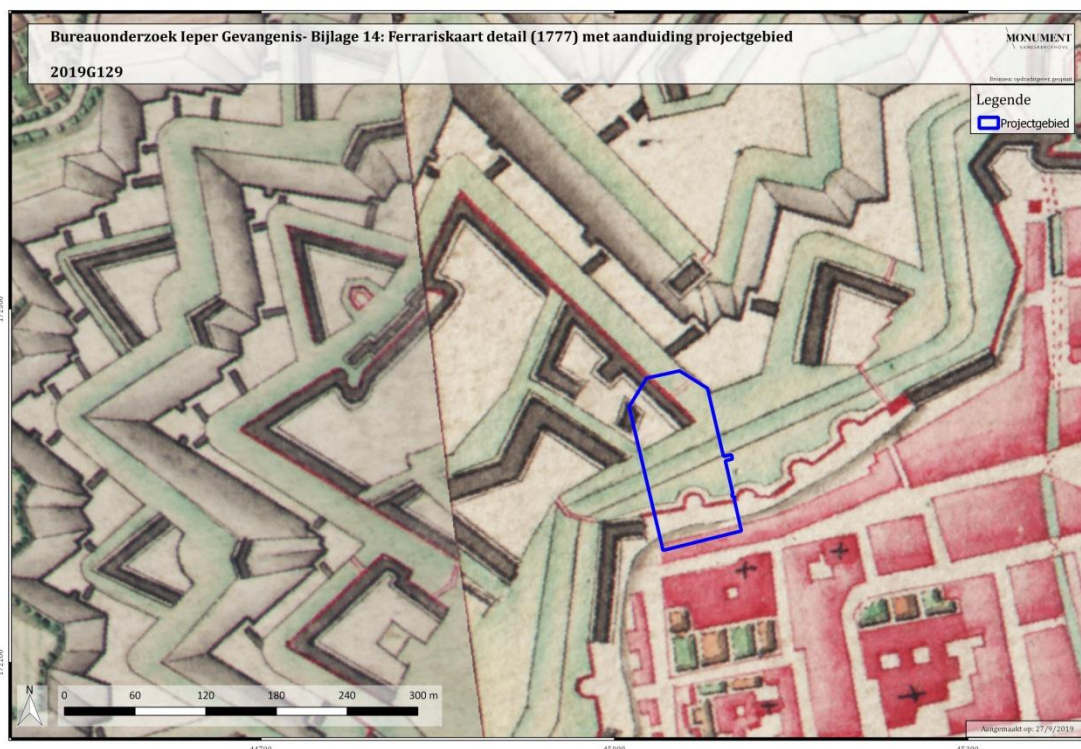
Figuur 28: Kaart Baillieu stadsplan Ieper 1744. Aanduiding uit te vergroten detail. (bron: www.cartesius.be). Het noorden is links op de afbeelding

Figuur 29: Kaartdetail Baillieu stadsplan Ieper 1744. Aanduiding bij benadering van projectgebied (bron: www.cartesius.be). Het noorden is links op de afbeelding

Figuur 30: Ferrariskaart (1777) (bron: geopunt.be) met aanduiding projectgebied (bijlage 13)

Figuur 31: Ferrariskaart detail (1777) (bron: geopunt.be) met aanduiding projectgebied (bijlage 14)

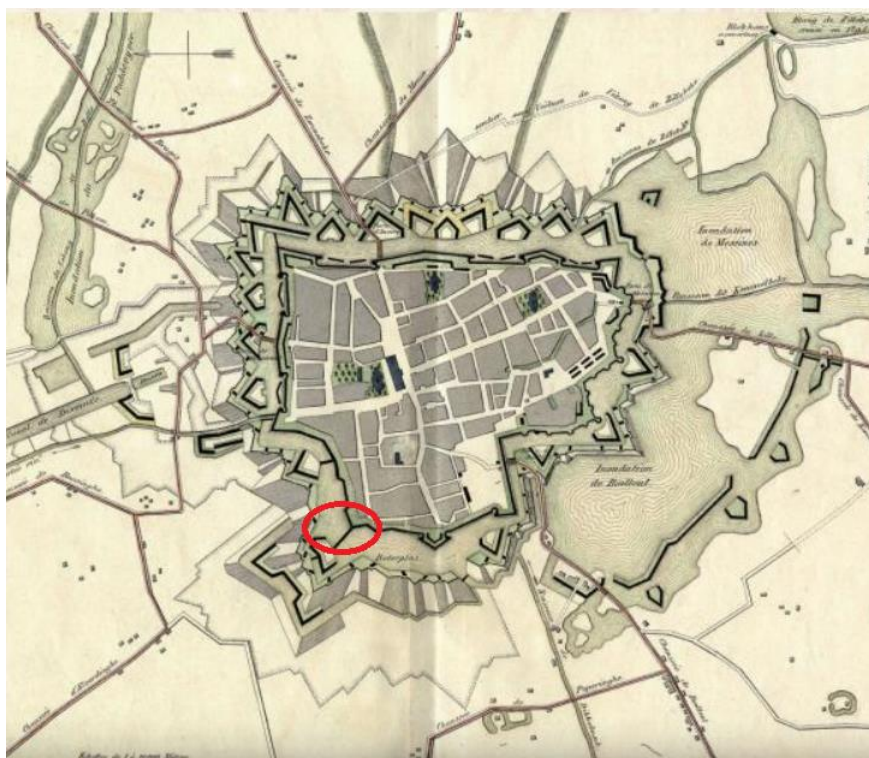
Figuur 32: Kaart Vereecke uit 1856. Toestand stadsversterking Ieper in kort na 1783. Aanduiding bij benadering van projectgebied. (bron: https://issuu.com/stadieper/docs/catalogus_vauban)

Figuur 33: Kaart Vereecke uit 1856. Toestand stadsversterking Ieper in 1794. Aanduiding bij benadering van projectgebied. (bron: https://issuu.com/stadieper/docs/catalogus_vauban)

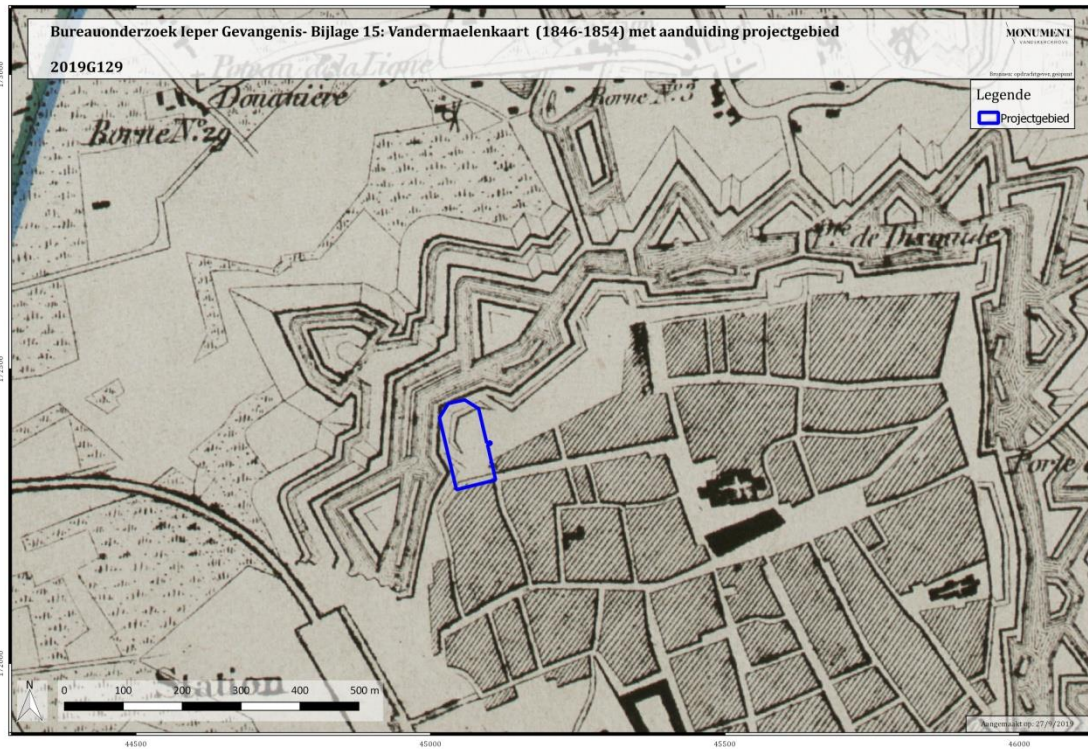
Figuur 34: Kaart Vereecke uit 1856. Toestand stadsversterking Ieper in 1814. Aanduiding bij benadering van projectgebied. (bron: https://issuu.com/stadieper/docs/catalogus_vauban)

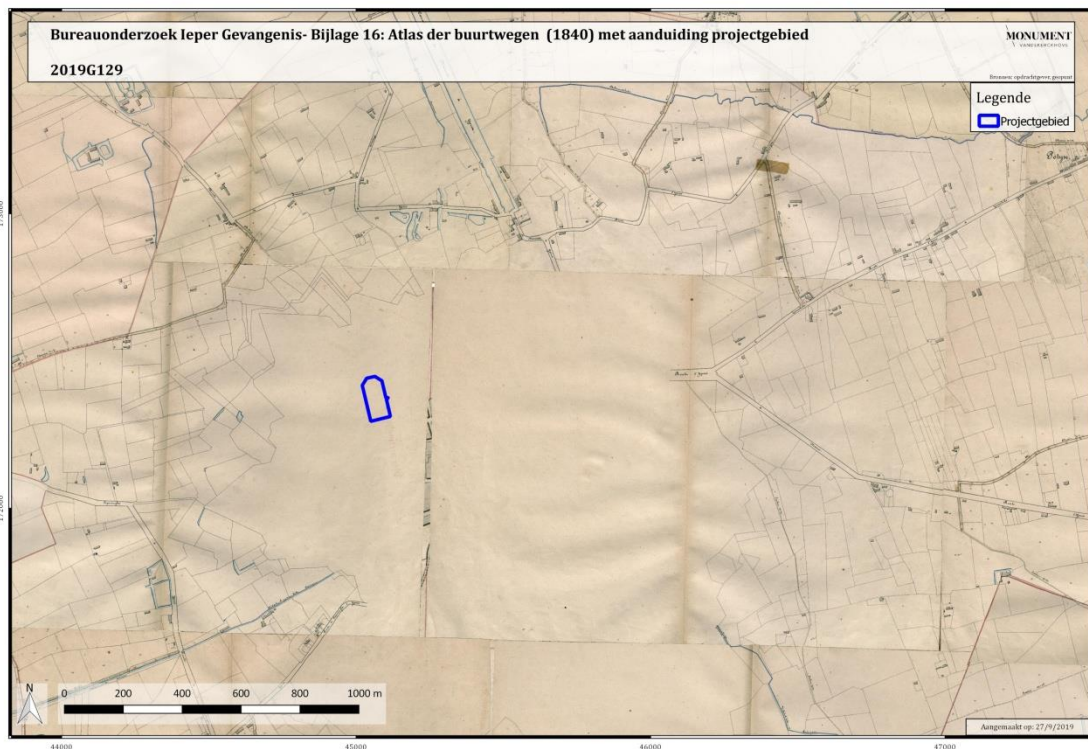
Figuur 35: Kaart Vereecke uit 1858. Toestand stadsversterking Ieper in 1815. Aanduiding bij benadering van projectgebied. (bron: https://issuu.com/stadieper/docs/catalogus_vauban)

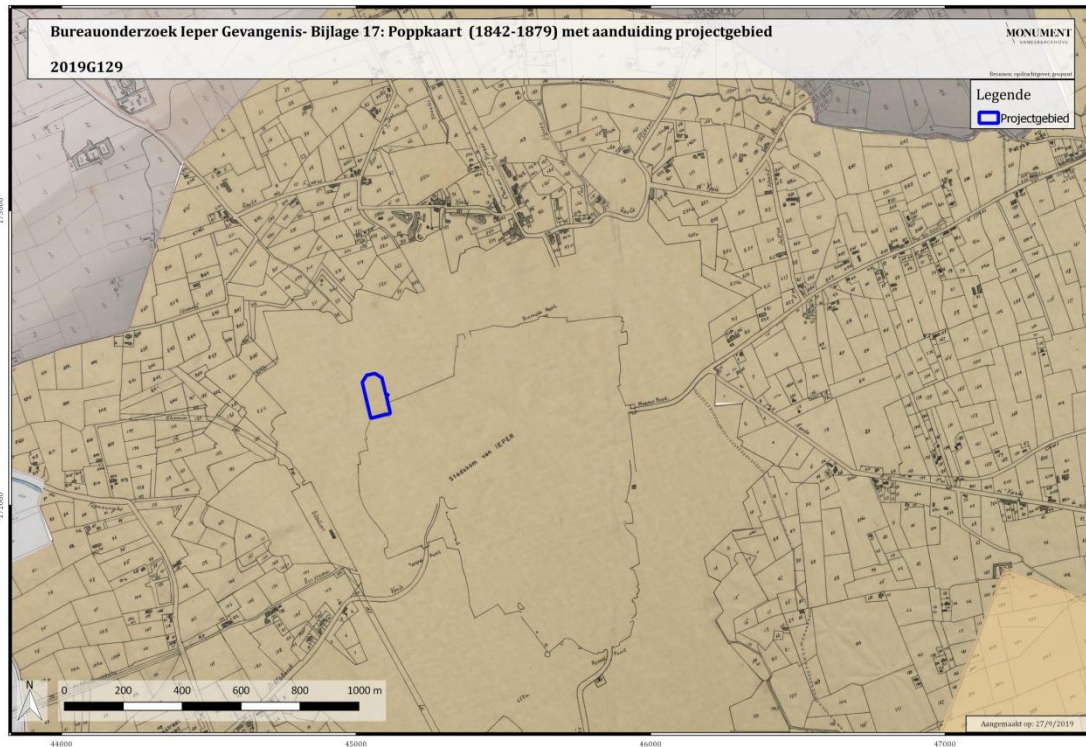
Figuur 36: Kaart Vereecke uit 1858. Toestand stadsversterking Ieper in 1830. Aanduiding bij benadering van projectgebied. (bron: https://issuu.com/stadieper/docs/catalogus_vauban)

Figuur 37: Vandermaelenkaart (1846-1854; bron: geopunt.be) met aanduiding projectgebied (bijlage 15)

Figuur 38: Atlas der Buurtwegen (1840; bron: geopunt.be) met aanduiding projectgebied (bijlage 16)

Figuur 39: Popkaart (1842-1879; bron: geopunt.be) met aanduiding projectgebied (bijlage 17)

Figuur 40: Aanduiding van projectgebied op een trenchmap 30 juni 1917 (bron: <https://maps.nls.uk>) met aanduiding projectgebied

Figuur 41: Luchtfoto 1971 (bron: geopunt.be) met aanduiding projectgebied (bijlage 18)

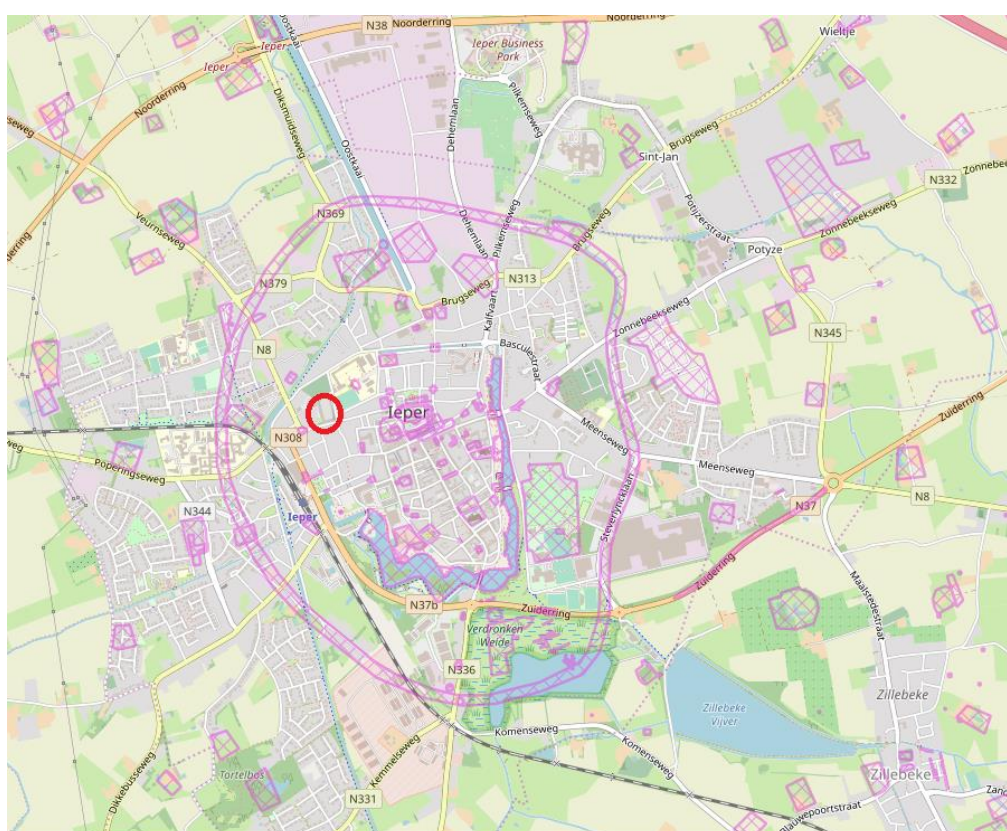
Figuur 42: Luchtfoto 1979-1990 (bron: geopunt.be) met aanduiding projectgebied (bijlage 19)

2.3. Archeologisch kader

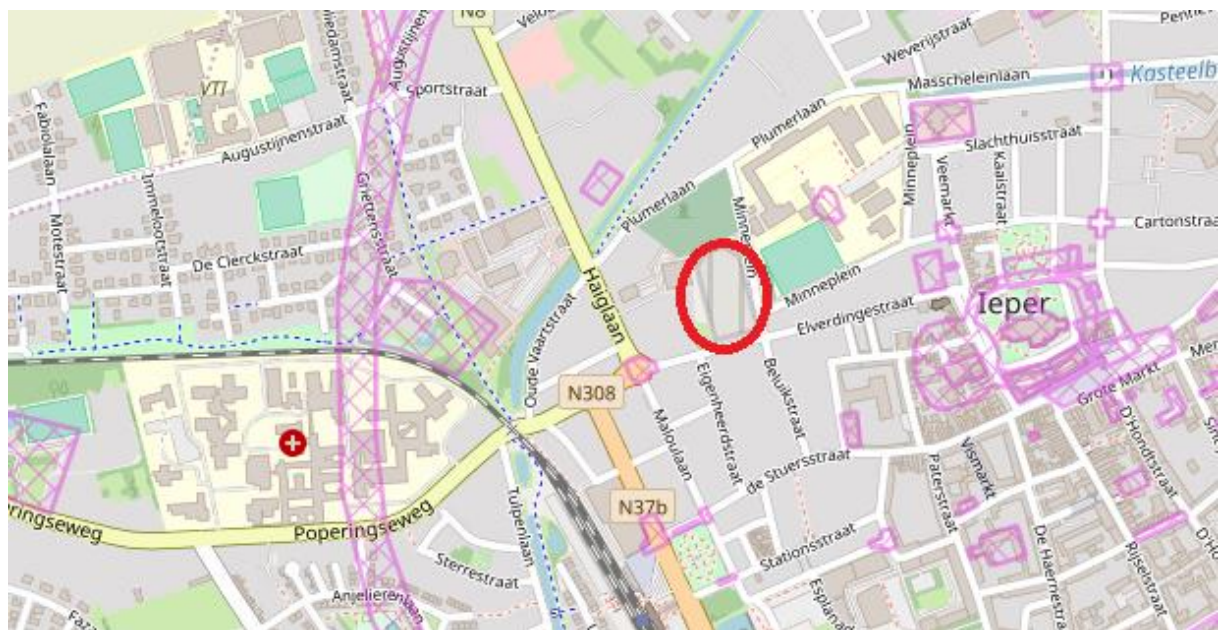
In de afgelopen jaren werden meerdere archeologische onderzoeken verricht in de directe omgeving van het plangebied en in de binnenstad van Ieper (Figuur 43, Figuur 44, Figuur 45). Hieronder worden de archeologisch onderzochte zones in drie categorieën opgedeeld, namelijk:

- Tussen de Uterste Veste en de 18e eeuwse stadsomwalling
- Op de 18e eeuwse stadsomwalling
- Binnen de 18e eeuwse stadsomwalling

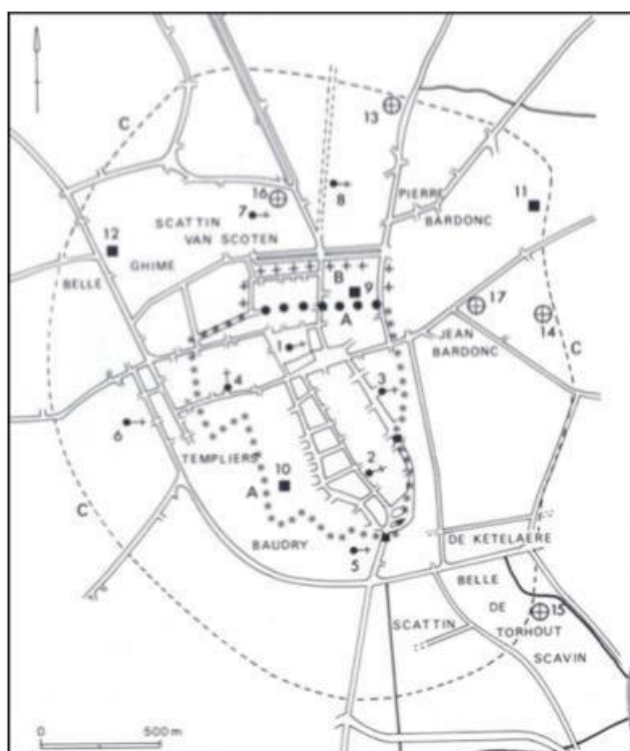
Het plangebied behoort tot de categorie 'onderzoek op de 18e eeuwse stadsomwalling'.

Figuur 43: CAI (bron: geoportaal) met aanduiding projectgebied

Figuur 44: CAI detail (bron: geoportaal) met aanduiding projectgebied

Figuur 45: Ieper en de buitenwijken tijdens de 13e eeuw met aanduiding Uterste Veste (stippelijijn) (MUS O. 1998)

2.3.1. Onderzoek tussen de Uterste Veste en de 18e eeuwse stadsomwalling

In deze categorie worden de archeologisch onderzochte zones, binnen een straal van ca. 500m van het plangebied, die gelegen zijn op de Uterste Veste ook meegerekend. De oudste sporen zijn Romeinse brandsporen, gevonden langs de Oostkaai, enkele honderden meters ten noorden van het projectgebied (**CAI ID 74991**). Tijdens een opgraving naar aanleiding van de verkaveling van De Vloei (**CAI ID 20780**), ten oosten van het Ieperse stadscentrum, werden enkele kuilen met Romeins materiaal aangetroffen.¹¹

Op het einde van 2015 werd door Ruben Willaert bvba even ten westen van het projectgebied op gronden langs de Augustijnenstraat opgegraven. Het project vond plaats op een min of meer noord-zuid-georiënteerd projectgebied. Verspreid over het terrein werden bomkraters en andere sporen uit de eerste wereldoorlog aangetroffen. Daarnaast werden heel wat postmiddeleeuwse greppels aangetroffen, die waarschijnlijk te maken hadden met perceelsindeling. Ook werden een heel aantal niet nader te dateren paalsporen aangetroffen en een brede gracht, die geïnterpreteerd werd als de 14de -eeuwse versterking of de Uterste Veste.¹²

In 2017 voerde Ruben Willaert bvba opnieuw een archeologisch vooronderzoek uit. Dit heeft de 14e eeuwse verdedigingsgracht en wal van Ieper op kaart gezet (**CAI ID 219928**).

In het begin van de 14de eeuw, na een heropflakking van de Vlaams-Franse twisten, werd een tweede stadsomwalling aangelegd, de zogenaamde "Uterste veste". Met de aanleg werd begonnen in 1302, maar deze werd pas voltooid in 1328. Doel van deze stadsomwalling was de beveiliging van de buitenparochies. De totale lengte van de verdedigingsgordel bedroeg 7,6km en omsloot een areaal van 500ha. Na een mislukte Engelse belegering in 1383 werd deze buitenste verdedigingsgordel opgegeven en teruggelegd op de 13de -eeuwse omwalling. Deze defensieve gordel bestond uit een gracht met aarden wal langs de binnenzijde. Boven op de aarden wal was wellicht een houten pallisade opgetrokken. Op de invalswegen werden poorten gebouwd. Het exacte verloop is niet gekend. Archeologisch werd de buitenste walling waargenomen bij het archeologisch onderzoek op de locatie van de Verdronken Weiden en in de Augustijnenstraat. De trogvormige gracht was ca. 18m breed en had een diepte tot 1,75m.¹³

In 2017 werd door Monument Vandeckerhove een proefputtenonderzoek uitgevoerd op Haiglaan 16-18. Ook hier werd een laat-middeleeuwse gracht aangesneden (**CAI ID 218363**). Vooronderzoek Ieper Haiglaan 19 (2018E265) door Monument Vandekerckhove bracht niet veel extra informatie op. Deze zone lag buiten de 18e eeuwse stadsomwalling.

¹¹ Deze informatie werd integraal overgenomen uit: B. BARTHOLOMIEUX, M. GALLOO, 2016

¹² Deze informatie werd integraal overgenomen uit: B. ACKE, B. BARTHOLOMIEUX, M. GALLOO 2016

¹³ <https://cai.onroenderfgoed.be/locatie/219928> ; Verdegem, S., 2017

Het gebied is tot op vandaag onbebouwd gebleven. Hier werd geen verder onderzoek aangeraden.¹⁴

Vooronderzoek Ieper Oude Veurnestraat 23 (2017E112) door Ruben Willaert raadt verder proefsleuvenonderzoek aan. Hier worden sporen uit de Eerste Wereldoorlog verwacht.¹⁵

Vooronderzoek Ieper Oude Veurnestraat 6 (2016J7) door Baac raadt geen verder archeologisch onderzoek aan, wegen de lage verwachting van archeologische sporen.¹⁶

2.3.3. Onderzoek op de 18e eeuwse stadsomwalling

Ten zuiden van het projectgebied werd bij de aanleg van de residentie De Waterkant (**CAI ID 76555**) in 2001 bij een werfopvolging door het Agentschap Onroerend Erfgoed sporen aangetroffen van een 17de -eeuwse versterking. Deze maakte deel uit van het hoornwerk van Elverdinge. De werfopvolging gebeurde omdat bij de bouw van de appartementsgebouwen een onderkeldering werd gemaakt voor parkeergarages die tot ca. 3m diep werden aangelegd. Bij deze werken werd een bakstenen muur van 50m lang met steunberen en bruggenhoofd aangetroffen. In een hoek van 110° sloot westelijk een 22,5m lange en 1,75m dikke muur aan. De oostflank ervan werd versterkt met 2 steunberen. Een 8,5m lang bruggenhoofd werd eveneens aangetroffen in de zuidwestelijke hoek van de bouwput. Deze constructies maakten deel uit van de kern van het hoornwerk van Elverdinge, dat al in 1743 ontmanteld werd. Naast de sporen van de Vaubanvesting werden er ook oudere, middeleeuwse sporen aangetroffen, zoals een tonput.¹⁷

Ten noorden van het projectgebied werd in 2007 ter hoogte van de Steendam door archeologen van het Agentschap onroerend erfgoed een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. In de noordoosthoek van het terrein werden twee onderkanten van stookkanalen blootgelegd die telkens aansloten op een rechthoekige bakstenen put (respectievelijk 0,4m op 0,6m en 0,4 op meer dan 1m). Een eenduidige interpretatie kon niet naar voor gebracht worden. Verschillende interpretaties werden naar voren geschoven, waaronder een ast en een mouterij. Daarnaast werden verschillende sporen uit WOI aangetroffen. Er werden geen sporen aangetroffen van de vestingwerken. Iets ten zuiden van deze site werd in hetzelfde jaar, eveneens door Agentschap Onroerend Erfgoed een bijkomend onderzoek uitgevoerd (**CAI ID 155676**). Ten zuiden van de Velodroomstraat, een zijstraat van de Haiglaan, werden toen delen van de gracht behorend tot het hoornwerk van Elverdinge geregistreerd.

Er werden bij een opgraving, uitgevoerd door Ruben Willaert bvba, enkele baksteenovens aangetroffen (**CAI ID 207032**). Deze opgraving vond plaats langs de Westkaai, vlakbij de Oude Vaart Ieper-Komen. Dit stuk van de stad behoorde vanaf de 17de eeuw tot de

¹⁴ BARTHOLOMIEUX B., GALLOO P., 2016

¹⁵ De Gryse J., Thys C., Van Goidsenhoven W., De Tollenaere J., Willaert A. 2017

¹⁶ Vandeplassche A., 2016

¹⁷ Deze informatie werd integraal overgenomen uit: B. BARTHOLOMIEUX, M. GALLOO, 2016

neerstad en maakte deel uit van het vooruit geschoven noordelijke deel van de Vaubanversterking. Op basis van het baksteenformaat (22x10x5cm) zijn de structuren in de 17de eeuw gedateerd. Daardoor zijn ze te linken aan de eerste Vaubanversterking. Tijdens het onderzoek zijn ook de resten van de 17de -eeuwse waterpoort op de leperlee onderzocht.¹⁸

De Verdronken Weiden, gelegen ten zuiden en ten zuidoosten van de stad (**CAI ID 95955**), zijn archeologisch belangrijk. Op die plek was een wijk aanwezig (buitenparochie Sint-Michiels, oudste vermelding 1216) waar aan textielverwerking werd gedaan. De wijk dateert van vóór de aanleg van de tweede omwalling (1302-1328) en werd verwoest tijdens het beleg door de Engelsen en de Gentenaren (1383). Op deze locatie werden eveneens sporen gevonden van de buitenste omwalling (Uterste Veste; tot 18m breed) en van de Komenpoort. Het gebied werd onder water gezet als onderdeel van Vaubanverdedigingswerken.¹⁹

Ook elders werden sporen aangesneden van de stadsversterking. In de Pennestraat werden muren onderzocht van het hoornwerk van Torhout (**CAI ID 155673**). In de noordelijke helft van de binnenstad werd, ter hoogte van het Atheneum (**CAI ID 155674**), een deel van een bastion en verschillende kazematten blootgelegd. Deze worden algemeen in de nieuwe tijd gedateerd. Daarnaast werden, onder andere tussen de Rijselstraat, de Wenninckstraat en het Sint-Pieterskerkhof (**CAI ID 76118**) sporen aangesneden van de stadversterking. Het zou gaan om het noordelijk grachtsegment van de halfcirkelvormige omwalling rond de Sint-Pietersportus. In de grachtvulling werd ondermeer een pelgrimsinsigne uit de 2de helft van de 12de eeuw gevonden. Mogelijk gaat het om een deel van de gracht van de tweede stadsomwalling. Ter hoogte van de atletiekpiste van het Hoornwerkpark (**CAI ID 152718**) werden muren van het hoornwerk van Antwerpen vastgesteld.²⁰

De CAI toont naast de archeologische onderzoeken ook enkele belangrijke zones uit cartografische en historische bronnen. Zo was er volgens de Popp-kaart een laatmiddeleeuwse site met walgracht (**CAI ID 71262**). Laat-middeleeuwse poorten werden gelokaliseerd ter hoogte van de Elverdingpoort (**CAI ID 152645**), de Boterpoort (**CAI ID 152638**). Ook was er een waltoren ter hoogte van de Leeuwentoren. Hierop sloten twee stadsmuren aan. In de 15e eeuw werd het buitenparement vernieuwd en de schietgaten omgewerkt tot kanongaten. In de 16e eeuw werd de toren aangepast tot geschutstoren (**CAI ID 76465**).

Bronnen geven ook de 16e (Spaanse tijd) en 17e (Vauban periode) eeuwse verdedigingsgrachten aan (**CAI ID 152170 en CAI ID 152177**). En de citadel dat werd opgebouwd in 1569 (**CAI ID 152179**). In 1678 verving Vauban de citadel door een

¹⁸ Deze informatie werd integraal overgenomen uit: B. ACKE, B. BARTHOLOMIEUX, M. GALLOO 2016

¹⁹ Deze informatie werd integraal overgenomen uit: B. BARTHOLOMIEUX, M. GALLOO, 2016

²⁰ Deze informatie werd integraal overgenomen uit: B. BARTHOLOMIEUX, M. GALLOO, 2016

hoornwerk. In 1815 was dit het Hoornwerk van Antwerpen. Nu is deze zone een park.²¹ In 1980 werden de resten van de predikherentoren en de overwelfde gang ernaartoe opgegraven (**CAI ID 76509**). De toren werd opgezet in 1398 en afgebroken in 1853. Deze werd met puin opgevuld.²²

In 2013 werd door ADEDE werden ter hoogte van Maarschalk Frenchlaan muurresten aangetroffen die toegeschreven worden aan de Vauban-versterking (**CAI ID 163937**).²³ In de Diksmuidsestraat (**CAI ID 152717**) werd de onderste vulling van de stadsgracht uit 1450-1550 blootgelegd. Daarnaast kwamen ook de 17e eeuwse muren die geassocieerd worden met de post-middeleeuwse stadsversterking. De resten van een brugpeiler wijzen op een 17e eeuwse brug over de stadsgracht.²⁴

In 1990 werd het onderdeel van de oostelijke hoek van de Vaubanversterking opgegraven (**CAI ID 76122**). De muurkern bestaat uit rode baksteen. De binnenzijde van de hoek was als kazemat ingericht. Ook was er een laatmiddeleeuwse sluisconstructie, opgebouwd uit zanden baksteen, waardoor de leperleed de stad verliet, en een aanlegkade.

Onderzoek in de Polenlaan (**CAI ID 150595**) bracht ook muren van de postmiddeleeuwse stadsversterking aan het licht. Daarnaast werden sporen gevonden van 16e eeuwse grachtstructuren, die lijken overeen te komen met de grachten van het Spaanse bastion.²⁵ Tijdens een opgraving in 2007 op de Picanolsite (**CAI ID 155675**) werd opnieuw de laatmiddeleeuwse gracht van het hoornwerk blootgelegd.²⁶

Naast de archeologische opgravingen werden ook enkele vooronderzoeken verricht voor zones dat zich op de 18e eeuwse stadsomwalling bevinden. Deze hebben een gelijkaardige geschiedenis als het plangebied. Voor deze zones wordt telkens een proefsleuvenonderzoek aangeraden:

- Vooronderzoek Ieper Velodroomstraat (2018A137)²⁷
- Vooronderzoek Ieper Sportstraat (2017D130)²⁸
- Vooronderzoek Ieper Haiglaan 64 (2016J153)²⁹ In 2016 werd al een vooronderzoek uitgevoerd voor het plangebied door Monument Vandekerckhove nv. Het plangebied werd in 2019 uitgebreid, waardoor een nieuwe voorstudie noodzakelijk is. De

²¹ <https://cai.onroerendergoed.be/>

²² MUS O. 1981

²³ Verdegem S., Vervoort R., Tombeur L., De Smaele B. 2013

²⁴ Bartholomieux B. 2017

²⁵ Decorte J. 2011; Baeyens N., Vanden Borre J. 2014

²⁶ Dewilde, M. & Wyffels, F. 2007

²⁷ De Gryse J., Thys C., Van Goidsenhoven W., De Tollenaere J., Willaert A. 2018

²⁸ De Gryse J., Thys C., Van Goidsenhoven W., De Tollenaere J., Willaert A. 2017

²⁹ BARTHALAMIEUX B., GALLOO P., 2016

bevindingen van het oudere vooronderzoek werden meegenomen in deze archeologienota.³⁰

- Vooronderzoek Ieper Haiglaan 16-18 (2016K214)³¹
- Vooronderzoek Ieper Haiglaan (2016H148)³²
- Vooronderzoek Ieper Minneplein (2017F233)³³: dit onderzoek raadt geen verder onderzoek aan.
- Vooronderzoek Ieper Plumerlaan (2019D228)³⁴

2.3.3. *Onderzoek binnen de 18e eeuwse stadsomwalling*³⁵

De meeste archeologische sporen in Ieper hebben betrekking op de Middeleeuwen en latere perioden. Zo werden in de westelijke vleugel van de lakenhalle ophogingslagen vastgesteld en een fundering op palen. Deze dienden om de drassige locatie van de lakenhalle bouwrijp te maken (1270-1307; **CAI ID 76120**). Bij een later archeologische onderzoek in 2011 (**CAI ID 209611**) werden een grote hoeveelheid lakenloodjes gevonden en sporen van een 13de - eeuwse haard. Twee liftputten (**CAI ID 209613**) die archeologisch werden onderzocht leverden ondermeer een natuurstenen kasseiniveau op dat wellicht deel was van een weg of vloer. De Lakenhalle is gelegen aan de Grote Markt. Op deze locatie werden in 1995 twee waterputten beschreven uit de 16de en de 17de eeuw (**CAI ID 155236**). Daarnaast werd een ploeglaag onderzocht die vermoedelijk te linken is aan de Sint-Maartenskern, een grafelijke stichting die tot de 10de eeuw kan teruggaan.

Net ten oosten van de Grote Markt, ter hoogte van het gerechtsgebouw, werden kuilen uit de volle middeleeuwen (**CAI ID 76552**) aangetroffen. Tevens werden sporen gevonden van het laat-middeleeuwse hospitaal, opgebouwd uit baksteen, ijzerzandsteen en hout. Iets verder naar het oosten, Nabij de Lovie in de Kauwekijnstraat (**CAI ID 76543**) werden een tonwaterput en resten van een bakstenen constructie uit de 14de eeuw gevonden. Uit de 16de – 17de eeuw dateren funderingen van een bakstenen gebouw met beerput. Tevens werden een 17de of 18de - eeuwse waterput en enkele leerlooierskuipen blootgelegd. Daarnaast kon een deel van de 13de -eeuwse gracht rond de Sint-Martinusparochie worden getraceerd. Nog verder naar het oosten werden op de plek van de historische Sint-Jansparochie afvalkuilen (**CAI ID 76478**) en beerputten aangetroffen. De parochie lag onmiddellijk ten oosten van het stadscentrum en werd vernield tijdens het beleg van 1383.

Archeologisch onderzoek in de Diksmuidsestraat bracht laatmiddeleeuwse beerputten en goed bewaarde woonniveaus met een versierde tegelvloer aan het licht (**CAI ID 152941**).³⁶

³⁰ B. BARTHOLOMIEUX, M. GALLOO, 2016

³¹ B. BARTHOLOMIEUX, M. GALLOO, 2016

³² B. ACKE, B. BARTHOLOMIEUX, M. GALLOO 2016

³³ Acke B., Bracke M., Van Quaethem K., 2018

³⁴ Willaert A., 2019

³⁵ Deze informatie werd integraal overgenomen uit: B. BARTHOLOMIEUX, M. GALLOO, 2016

In het zuidoosten van de stad werd in de Sint-Jacobskerk een onderzoek uitgevoerd. Hierbij kon het grondplan van de romaanse kruiskerk uit de 12de eeuw worden geregistreerd (**CAI ID 70225**). Tevens werd vastgesteld dat de eerste kerk in de 16de eeuw vervangen werd door een nieuwe kerk. Net ten noorden van deze kerk werden bij de bouw van het Novotel (**CAI ID 152751**) funderingen in ijzerzandsteen waargenomen en sporen van bakstenen en houten gebouwen. Deze hadden een datering omstreeks de 12de – 13de eeuw.

Ten westen van de opgraving op de gronden van Novotel en ten zuiden van de Grote Markt werden op een site met de naam Gevangenistraat (**CAI ID 152744**) de ijzerzandstenen funderingen aangetroffen van 12de -eeuwse gebouwen. Eén van deze gebouwen kon geïdentificeerd worden als de Colve, dat jarenlang dienst deed als grafelijke gevangenis. Daarnaast werden op deze gronden sporen van een grote houtbouw gevonden uit de 12de – 13de eeuw en verschillende tonwaterputten.

Verder naar het westen en even ten zuiden van de Grote Markt werd langs de Maanstraat (**CAI ID 76561**), een gebouwfundering uit de 13de eeuw blootgelegd, opgebouwd uit ijzerzandsteen. Eveneens ten zuiden van de Grote Markt, in de boomgaardstraat, werden resten van een gevelfundering uit 13de eeuw blootgelegd. Ook kwam een 14de – eeuwse fundering op poeren aan het licht (**CAI ID 76123**). Iets verder naar het westen, op de hoek van de Pater- en Seminariestraat (**CAI ID 76715**), werden de resten aangesneden van het 17de - eeuwse Karmelietenklooster. Ook werden bakstenen funderingen gevonden van 14de -eeuwse gebouwen en een tonwaterput uit dezelfde periode.

Meer ten zuiden van de grote markt werden sporen aangetroffen van een verdedigingsgracht uit de 13de eeuw of ouder. Deze gracht kan waarschijnlijk verbonden worden met een mottekasteel dat zich ten zuiden van de stadskern (**CAI ID 159931**) bevond. Dit is mogelijk de voorloper van het latere adellijke Zaalhof. Andere structuren en sporen die er werden aangetroffen dateren uit de late middeleeuwen. Ook werden resten van een tweede huis gevonden. Deze was vervaardigd uit baksteen met daarbij een tonput en beerput.

In de Merghelynckstraat werd in 2012 door BAAC een archeologische site opgegraven (**CAI ID 164798**). Enkele volmiddeleeuwse kuilen wijzen er op kleiwinning. In de kuilen werd aardewerk uit de 12e eeuw aangetroffen. In de late middeleeuwen werd de bodem opgehoogd, vermoedelijk om de site bouwrijp te maken. Daarnaast was er een gracht dat werd opgevuld met beerputvulling. In een latere fase van de late middeleeuwen stond er op deze site een houten huis. Hiervan resten paalsporen, wandresten, haardplaten en afvallagen.

Verder zijn op de CAI tientallen sites met walgracht en stadspoorten gekend. Vele ervan zijn (deels) verdwenen en zijn gelokaliseerd op basis van oude kaarten. Die bevinden zich zowel net buiten de stadskern, als verder op het platteland.

2.4. Synthese

2.4.1. *Verwachtingspatroon*

Op basis van het voorgaande assessment kan volgend verwachtingspatroon naar voor geschoven worden:

- Voor de periodes ouder dan de late middeleeuwen is er voor het plangebied geen enkele indicatie betreffende de aan- of afwezigheid van een archeologische site. Het terrein is dan nog buiten de stadsomwalling gelegen. Tijdens de late middeleeuwen kent Ieper haar grootste bloei. In de 13^e eeuw wordt een onregelmatige omwalling aangelegd bestaande uit hout en grachten. De ligging van deze zal uiteindelijk grotendeels de vorm bepalen van de jongere stadsomwalling. Het projectgebied lag vermoedelijk op deze omwalling. In de 14e eeuw ontstaat de grootste versterking van de stad, nl. de Uterste Veste. Door deze komt het plangebied binnen de stadsversterking te liggen. Voor deze periode is de kans tot het aantreffen van archeologische sporen groot.
- Vanaf de 17e eeuw beschikt men over betrouwbaar kaartmateriaal waarop duidelijk te zien is dat het projectgebied zich ca. 1652 op de 18e eeuwse verdedigingswerken bevindt.
- Met de oprichting van de Vauban-versterking (laatste kwart 17e eeuw) rond Ieper bevindt het plangebied zich ter hoogte van het Hoornwerk van Elverdinge. Ook op de kaart van Vandermaelen, toen al een deel van de verdedigingswerken van Vauban waren afgebroken, was dit nog het geval. De kaarten van Baillieu en Vereecke tonen de complexe geschiedenis van de versterking binnen de contouren van het onderzoeksgebied. Zo lijkt het hele complex van het hoornwerk bestaande uit bastion, gracht, muur, avant chemin couvert en een tweede muur met chemin couvert zich binnen de haar contouren te bevinden. Onder het bewind van Jozef II werd het hoornwerk afgebroken. Vanaf ten laatste 1815 vond een gedeeltelijke restauratie plaats van het hoornwerk. De noordoostelijke hoek lijkt zich binnen de contouren van het onderzoeksgebied te bevinden. Na 1815 worden wederom veranderingen doorgevoerd. Vanaf 1856 worden de buitenvestingen ontmanteld.
- Archeologisch wordt verwacht dat de funderingen van de vestingswerken zullen worden aangetroffen op het plangebied. Dit was ook het geval bij de aanleg van de residentie De Waterkant.

- Op de trenchmaps uit de eerste Wereldoorlog is de gevangenis al aangegeven. Deze is ook te zien op de luchtfoto's. Hierop kan men de uitbreiding van de gebouwen op het projectgebied volgen.

Besluitend kan gesteld worden dat er voor de periodes vroeger dan de oprichting van de 13^e eeuwse versterking geen gegevens beschikbaar zijn uit het bureauonderzoek om de aan- of afwezigheid van een archeologische site binnen het plangebied te kunnen bevestigen. De ligging van het plangebied op de 13^e eeuwse omwalling van de historische binnenstad, binnen de 14e eeuwse Uterste Veste en dicht bij een perceel waar in het verleden al laatmiddeleeuwse sporen werden aangetroffen, zorgen ervoor dat er een archeologisch potentieel aanwezig is voor de late middeleeuwen. De mate van bewaring is echter afhankelijk van de impact van de latere verdedigingswerken. Ook wordt verwacht dat men bij archeologisch onderzoek zal stuiten op de funderingen en resten van de Vauban-versterking uit de 18e eeuw. De enige manier om concrete informatie in te winnen over de exacte aard en graad van bewaring van het archeologisch bodemarchief is veldonderzoek.

2.4.2. Afweging verder vooronderzoek

In eerste instantie wordt nagegaan of een verder vooronderzoek zonder ingreep in de bodem noodzakelijk is, omdat de opsporing van archeologische sites bij voorkeur gebeurt via een zo miniem mogelijke verstoring van de bodem. Indien het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem de afwezigheid van een archeologische site niet kan staven, wordt overgegaan naar een vooronderzoek met ingreep in de bodem. In geval de aanwezigheid van een archeologische site wordt bevestigd, dient men te proberen die *in situ* te bewaren. Indien dit niet mogelijk is, dient men over te gaan tot een opgraving.

Het uitgevoerde bureauonderzoek kan geen uitsluitsel bieden omtrent de eigenlijke bodemopbouw aangezien de bodem gekarteerd is als zone met kernstadbebouwing. Daarnaast is de bodem ter hoogte van het projectgebied tot grote diepte (-4m) verstoord door de huidige bebouwing met onderkeldering.

De 16 geplande funderingen naast het bestaande gebouw zullen voor een bodemverstoring zorgen van respectievelijk 40cm per paalkop. De palen (50cm diameter) zelf hebben een grotere diepte waardoor hier van een maximale verstoring uitgegaan kan worden. De twee funderingen in de huidige trappenhal zullen een bodemverstoring van ca. 70cm onder de vloerplaat van de kelder veroorzaken. De ingreep in de bodem bestaat hier dus uit kleine lokale afgravingen ten behoeve van de nieuwe funderingen. In totaal zullen de 16 paalfunderingen een verstoring van 12,56 m² teweegbrengen, wat overeenstemt met 1,63 % van het plangebied (ca. 770 m²).

Er wordt geen verder archeologisch onderzoek geadviseerd om volgende redenen:

- De bodem ter hoogte van het gebouw (met inbegrip van een bufferzone rondom het gebouw) is tot een diepte van 350m verstoord door de huidige bebouwing;
- De ingrepen in de bodem zijn zeer klein en verspreid. Het gaat zoals eerder vermeld om slechts 1,63 % van het plangebied dat zal verstoord worden door de palen. Mogelijke kenniswinst is dus heel fragmentarisch, versnipperd en leidt niet tot wetenschappelijk interessante resultaten;
- Archeologische begeleiding zou niet noodzakelijk leiden tot kennisvermeerdering. Mochten er nog archeologische restanten zijn, zouden deze slechts zeer fragmentarisch zijn en niet gelinkt kunnen worden aan een bodemstratigrafie.

2.4.3. Beantwoording van de onderzoeksvragen

Op basis van het bureauonderzoek kunnen de onderzoeksvragen als volgt beantwoord worden:

- **Zijn er archeologische of historische gegevens gekend over de site?**
Er zijn geen archeologische gegevens gekend over de site zelf. De gekende historische gegevens worden besproken in hoofdstuk 2.2.
- **Zijn er indicaties dat de bodem (deels) verstoord is?**
De huidige bebouwing ter hoogte van het onderzoeksgebied (cellenblok) heeft een bodemverstoring van respectievelijk 4m diep. Dit is te wijten aan de gefundeerde kelderverdieping.
- **Zijn er landschappelijke factoren die invloed kunnen hebben op de gaafheid van eventuele archeologische sporen?**
Het terrein staat niet gekarteerd op de bodemerosiekaart. Deze vraag blijft m.a.w. onbeantwoord.
- **Wat is de impact van de geplande werken op het bodemarchief?**
De aanleg van de funderingen zullen slechts kleine lokale bodemverstoringen veroorzaken in een bodem dat al verstoord is door de huidige bebouwing (bufferzone rondom het gebouw). In totaal gaat het slechts om 1,63 % van het projectgebied (ca. 770 m²).
- **Is er een archeologische site aanwezig? Zo ja, wat zijn de karakteristieken en de bewaringstoestand ervan? Wat is de relatie met het landschap? Welke waarde heeft de site?**
Ja, het projectgebied is gelegen op de 13^e eeuwse stadomwalling en de 18^e eeuwse vaubanversterking. Het maakt onderdeel uit van het hoornwerk van Elverdinge.

- ***Wat is de te volgen strategie tijdens een eventueel verder onderzoek en welke bijkomende onderzoeksvragen moeten daarbij beantwoord worden?***

Er wordt geen verder archeologisch onderzoek geadviseerd om bovenstaande redenen (zie 2.4.2.).

3. Samenvatting

Het projectgebied situeert zich in de noordwestelijke hoek van de stadskern van Ieper. Het gebied wordt begrensd door de Elverdingestraat in het westen en zuiden, het Minneplein in het oosten en een bebouwd perceel in het noorden. Op de bodemgebruikskaart uit 2001 staat het volledige projectgebied gekarteerd als kernstadbebouwing. Het gebied ligt in een relatief vlakke zone in de omgeving met een gemiddelde hoogte van ca. +22m TAW. De variaties in het landschap binnen een straal van 1km zijn te wijten aan enkele waterwegen. Ten noordwesten ligt het kanaal van Ieper naar Komen. Ten oosten loopt de Ieperlee. Het projectgebied helt zwak af in het oosten richting Ieperlee. De waterlopen behoren tot het Ijzerbekken. Er is geen informatie over de potentiële bodemerosie.

Het gehele projectgebied staat op de bodemkaart gekarteerd als een antropogene zone (OB). De toegewezen code OB staat voor kunstmatige gronden en bebouwde zones. Geologische boringen nabij het plangebied spreken van 1m tot 1.5m geroerde grond.

Op het projectgebied zelf is nog geen archeologisch onderzoek uitgevoerd. Voor de periodes ouder dan de late middeleeuwen is er voor het plangebied geen enkele indicatie betreffende de aan- of afwezigheid van een archeologische site. Het terrein is dan nog buiten de stadsomwalling gelegen. Tijdens de late middeleeuwen kent Ieper haar grootste bloei. In de 13^e eeuw wordt een onregelmatige omwalling aangelegd bestaande uit hout en grachten. Het projectgebied lag vermoedelijk op deze omwalling. In de 14e eeuw ontstaat de grootste versterking van de stad, nl. de Uterste Veste. Door deze komt het plangebied binnen de stadsversterking te liggen. Vanaf de 17e eeuw beschikt men over betrouwbaar kaartmateriaal waarop duidelijk te zien is dat het projectgebied zich ca. 1652 op de 18e eeuwse verdedigingswerken bevindt. Met de oprichting van de Vauban-versterking (laatste kwart 17e eeuw) rond Ieper bevindt het plangebied zich ter hoogte van het Hoornwerk van Elverdinge. De stadsversterking ondergaat meerdere veranderingen en wordt vanaf 1856 ontmanteld. Archeologisch wordt verwacht dat de funderingen van de vestingswerken zullen worden aangetroffen op het plangebied. Dit was ook het geval bij de aanleg van de residentie De Waterkant.

De werken ter hoogte van het onderzoeksgebied, meerbepaald het cellenblok, bestaan uit het plaatsen van nieuwe funderingen naast het huidige gebouw en ter hoogte van de traphal in het gebouw. De huidige cellenblok wordt voorzien van twee extra bouwlagen. De 16 funderingen aan de buitenzijde van de cellenblok bestaan per fundering uit vier paalfunderingen (50cm diameter; exacte diepte is nog niet gekend, maar hier kan men uitgaan van een maximale verstoring) en een paalkop. De paalkoppen zijn op hun breedste punt 2,3m breed en 120cm hoog. Ze gaat tot 40cm onder het maaiveld. Voor het plaatsen van de twee funderingen ter hoogte van de trappenhal wordt de bestaande vloerplaat lokaal uitbroken. De nieuwe funderingen bestaan elk uit twee micropaalfunderingen met een paalkop. De paalkop is 70cm breed en heeft een diepte van 70cm onder de vloerplaat. Na het plaatsen van de nieuwe funderingen worden de resterende delen terug dichtgestort.

De ingreep in de bodem zal dus voornamelijk bestaan uit uitgravingen ten behoeve van de funderingen.

Hoewel het projectgebied binnen een interessante archeologische zone ligt, wordt geen verder archeologisch onderzoek geadviseerd om volgende redenen:

- De bodem ter hoogte van het gebouw (met inbegrip van een bufferzone rondom het gebouw) is tot een diepte van 4m verstoord door de huidige bebouwing;
- De ingrepen in de bodem zijn zeer klein en verspreid. Het gaat in totaal om 1,63 % van het projectgebied (ca. 770 m²). Onderzoek voor een dergelijk beperkt en versnipperd onderzoeksgebied zou slechts fragmentarische en wetenschappelijk oninteressante resultaten opleveren;
- Archeologische begeleiding zou niet noodzakelijk leiden tot kennisvermeerdering. Mochten er nog archeologische restanten zijn, zouden deze slechts zeer fragmentarisch zijn en niet gelinkt kunnen worden aan een bodemstratigrafie.

4. BIBLIOGRAFIE

4.1. Literatuur

- HANECA K., DEBRUYNE S., VANHOUTTE S. EN ERVYNCK A. 2016, Archeologisch vooronderzoek met proefsleuven. Op zoek naar de optimale strategie, *Onderzoeksrapporten Onroerend Erfgoed* 48.
- DUMALIN E., DEVALCKENEER L., 2019, *Archeologienota verslag van resultaten bureauonderzoek. Ieper Haiglaan 178*, Monument Vandekerckhove nv.
- VERDEGEM, S., 2017: Archeologisch vooronderzoek , Ieper, Augustijnenstraat, rapport vooronderzoek, Ruben Willaert bvba
- DEWILDE M. en F. WYFFELS 2002: Vauban in Ieper en Menen, in *Archaeologia Mediaevalis*, 14-15-16/03/2002, p. 55-56.
- B. ACKE, B. BARTHOLOMIEUX, M. GALLOO 2016, *Archeologienota Ieper Haiglaan 64* Verslag van resultaten bureauonderzoek, Monument Vandekerckhove nv, Ingelmunster.
- B. ACKE, B. BARTHOLOMIEUX, M. GALLOO 2016, *Archeologienota Ieper Haiglaan* Verslag van resultaten bureauonderzoek, Monument Vandekerckhove nv, Ingelmunster.
- B. BARTHOLOMIEUX, M. GALLOO, 2016, *Archeologienota Ieper Haiglaan 16*. Verslag van resultaten van bureauonderzoek, Monument Vandekerckhove nv, Ingelmunster.
- VERDEGEM, S, 2017: Archeologisch vooronderzoek , Ieper, Augustijnenstraat, Rapport 96, Ruben Willaert bvba • MUS O. 1998, L'évolution de la ville d'Ypres depuis l'origine jusqu'à 1400, in: DEWILDE M., ERVYNCK A. & WIELEMANS A. (eds.), *Ypres and the Medieval Cloth Industry in Flanders. Archaeological and Historical Contributions*, 43-56.
- MUS O. 1981, Opgraving van een middeleeuwse toren van de Ieperse vesting, in *Archaeologia Mediaevalis*, 6-7/03/1981, p.22-24. • Verdegem S., Vervoort R., Tombeur L., De Smaele B. 2013, *Resten van vesten te Ieper (Maarschalk Franchlaan, Rudyard Kiplinglaan, Gildenstraat)*, Adede Archeologische Rapporten 32, Gent.
- Bartholomieux B. 2017, *Archeologische opgraving Ieper Diksmuidestraat (prov. West-Vlaanderen)*. Basisrapport, Ingelmunster.
- Decorte J. 2011, *Werkingsverslag 2010, CO7 Archeo7* • Baeyens N., Vanden Borre J. 2014: *Archeologie prospectie met ingreep in de bodem, Ieper Kattekerkhof - Polenlaan, BAAC-Vlaanderen Rapport 117*, Gent.
- Dewilde, M. & Wyffels, F. 2007: Vauban in Ieper (W.VI.), *Archaeologia Mediaevalis* 30, 56-58. • Decorte J. 2011, *Werkingsverslag 2010, CO7 Archeo7*, p.7-11 • De Gryse J., Thys C., Van Goidsenhoven W., De Tollenaere J., Willaert A. 2018.

Archeologienota verslag resultaten bureauonderzoek Ieper Velodroomstraat, Ruben Willaert.

- BARTHOLOMIEUX B., GALLOO P., 2016, Archeologienota Ieper Velodroomstraat 19: verslag van resultaten bureauonderzoek, Monument Vandekerckhove nv.
- BARTHALAMIEUX B., GALLOO P., 2016, Archeologienota Ieper Haiglaan 16: verslag van resultaten bureauonderzoek, Monument Vandekerckhove nv.
- De Gryse J., Thys C., Van Goidsenhoven W., De Tollenaere J., Willaert A. 2017. Archeologienota verslag resultaten bureauonderzoek Ieper Sportstraat, Ruben Willaert.
- De Gryse J., Thys C., Van Goidsenhoven W., De Tollenaere J., Willaert A. 2017. Archeologienota verslag resultaten bureauonderzoek Ieper Oude Veurnelaan, Ruben Willaert.
- Vandeplassche A., 2016, Archeologienota Ieper Oude Veurnestraat: verslag van resultaten. Baac • Willaert A., 2019, Archeologienota Ieper Plumerlaan, bureauonderzoek, Ruben Willaert.
- Acke B., Bracke M., Van Quaethem K., 2018, Nota Ieper Minneplein verslag van resultaten

4.2. Internetbronnen

- <http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/>
- <http://inventaris.onroerenderfgoed.be>
- <http://www.cartesius.be/CartesiusPortal/>
- <http://www.geopunt.be/>
- <http://www.ngi.be/topomapviewer/>
- <https://cai.onroerenderfgoed.be/>

Bureauonderzoek Ieper Gevangenis- Bijlage 1: GRB met aanduiding project- en onderzoeksgebied

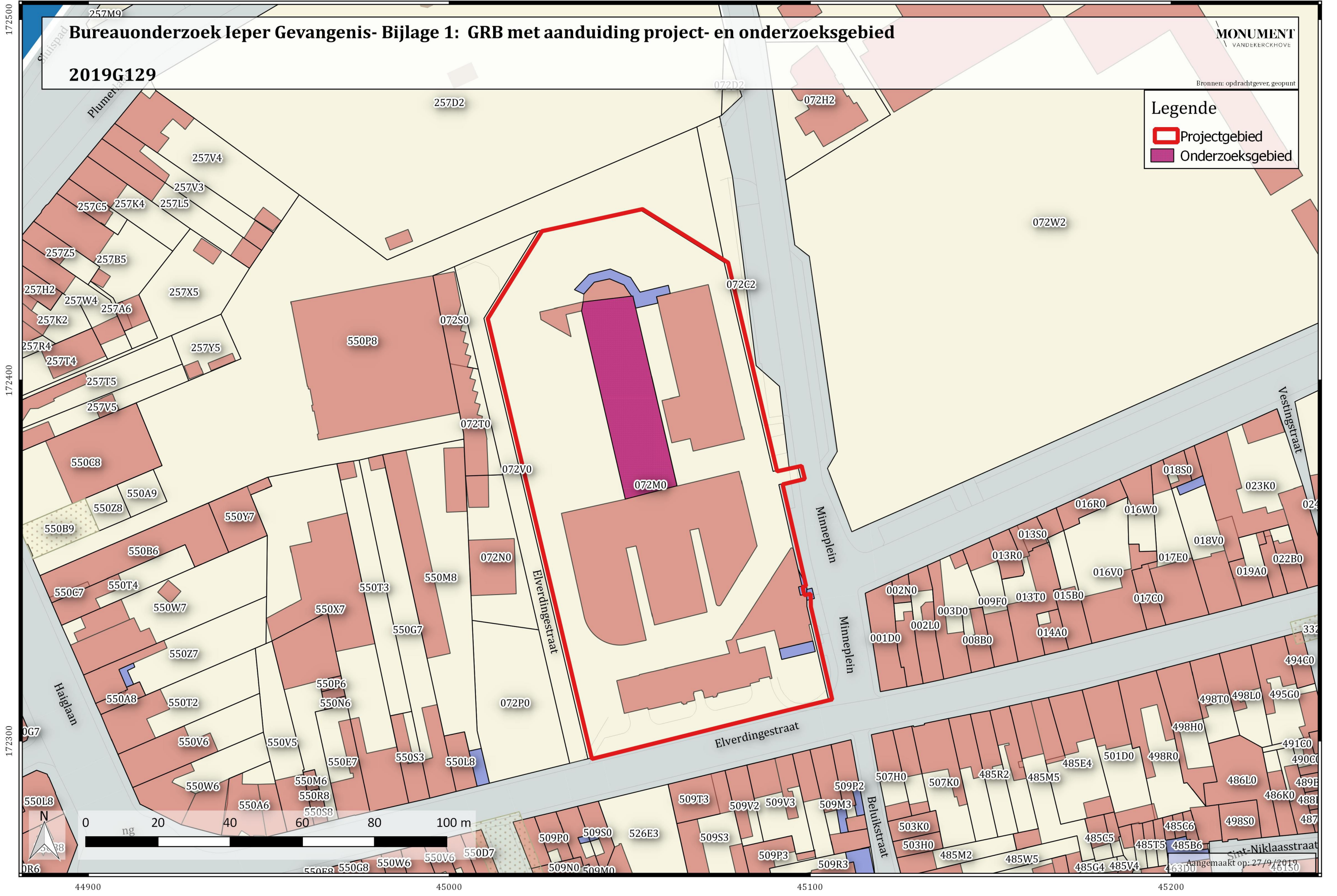
MONUMENT
VANDEKERCKHOVE

2019G129

Bronnen: opdrachtgever, geopunt

Legende

- Projectgebied
- Onderzoeksgebied

Bureauonderzoek Ieper Gevangenis - Bijlage 2: Recente luchtfoto met aanduiding projectgebied

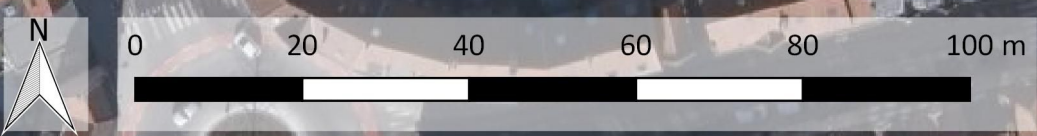
2019G129

MONUMENT
VANDEKERCKHOVE

Bronnen: opdrachtgever, geopunt

Legende

- Projectgebied
- Onderzoeksgebied

Aangemaakt op: 27/9/2019

172500
172400
172300

44900 45000 45100 45200

257D2

Bureauonderzoek Ieper Gevangenis- Bijlage 3: GRB met georeferentie ontwerp niveau -1

2019G129

MONUMENT
VANDEKERCKHOVE

Bronnen: opdrachtgever, geopunt

Legende

 Projectgebied

072W2

172400

072S0

550P8

072V0

Elverdingstraat

072T0

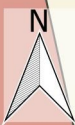
072G2

Minneplein

072M0

550M8

072N0

0 8 16 24 32 40 m

Aangemaakt op: 27/9/2019

45000

45040

45080

Bureauonderzoek Ieper Gevangenis- Bijlage 4: Topografische kaart detail met aanduiding projectgebied

2019G129

MONUMENT
VANDEKERCKHOVE

Bronnen: opdrachtgever, geopunt

Legende

Projectgebied

172500

172400

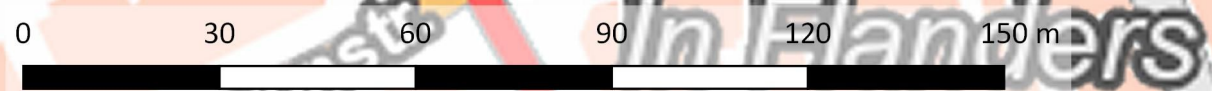
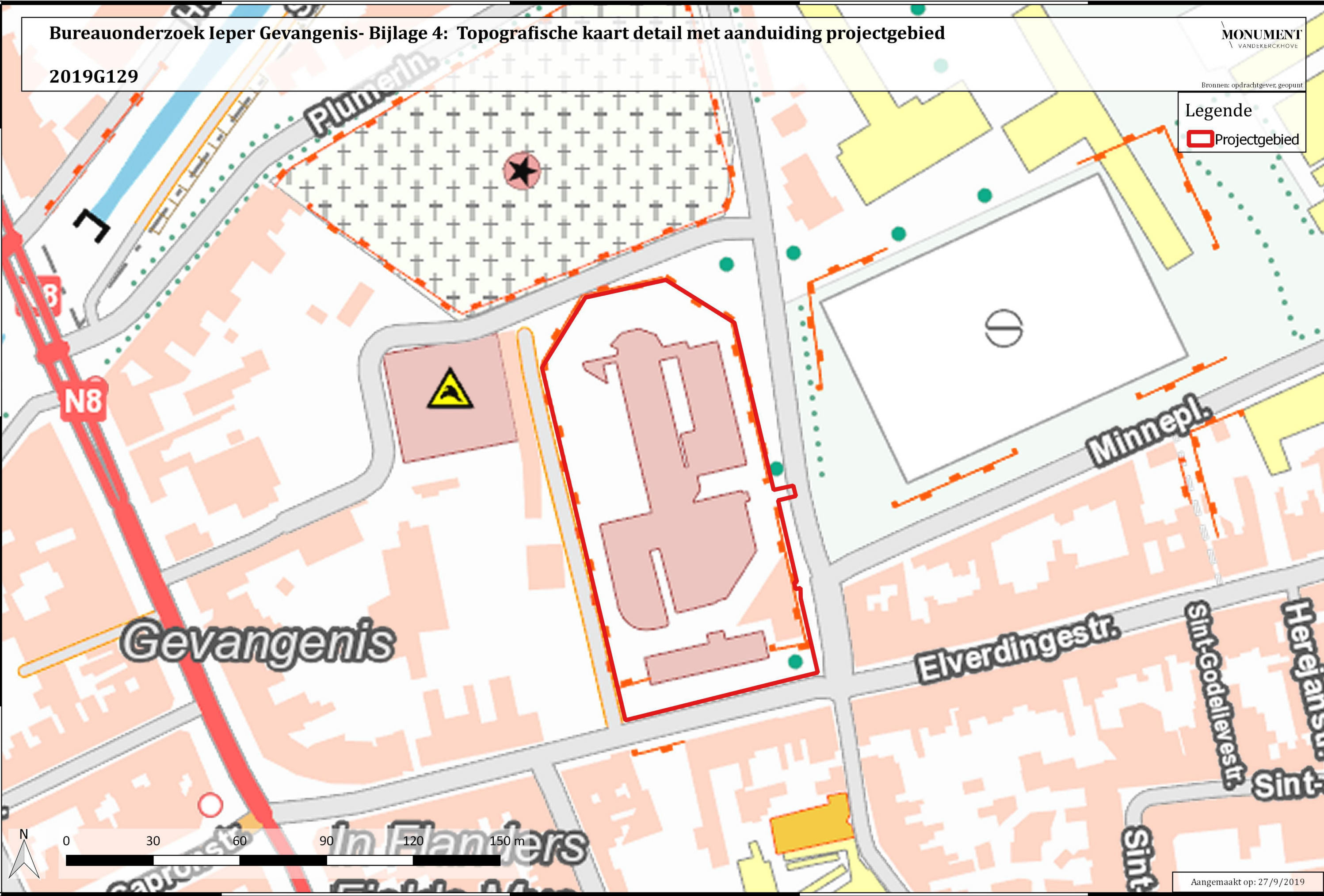
172300

44900

45000

45100

45200

Aangemaakt op: 27/9/2019

Bureauonderzoek Ieper Gevangenis- Bijlage 5: Topografische kaart met aanduiding projectgebied

2019G129

MONUMENT
VANDEKERCKHOVE

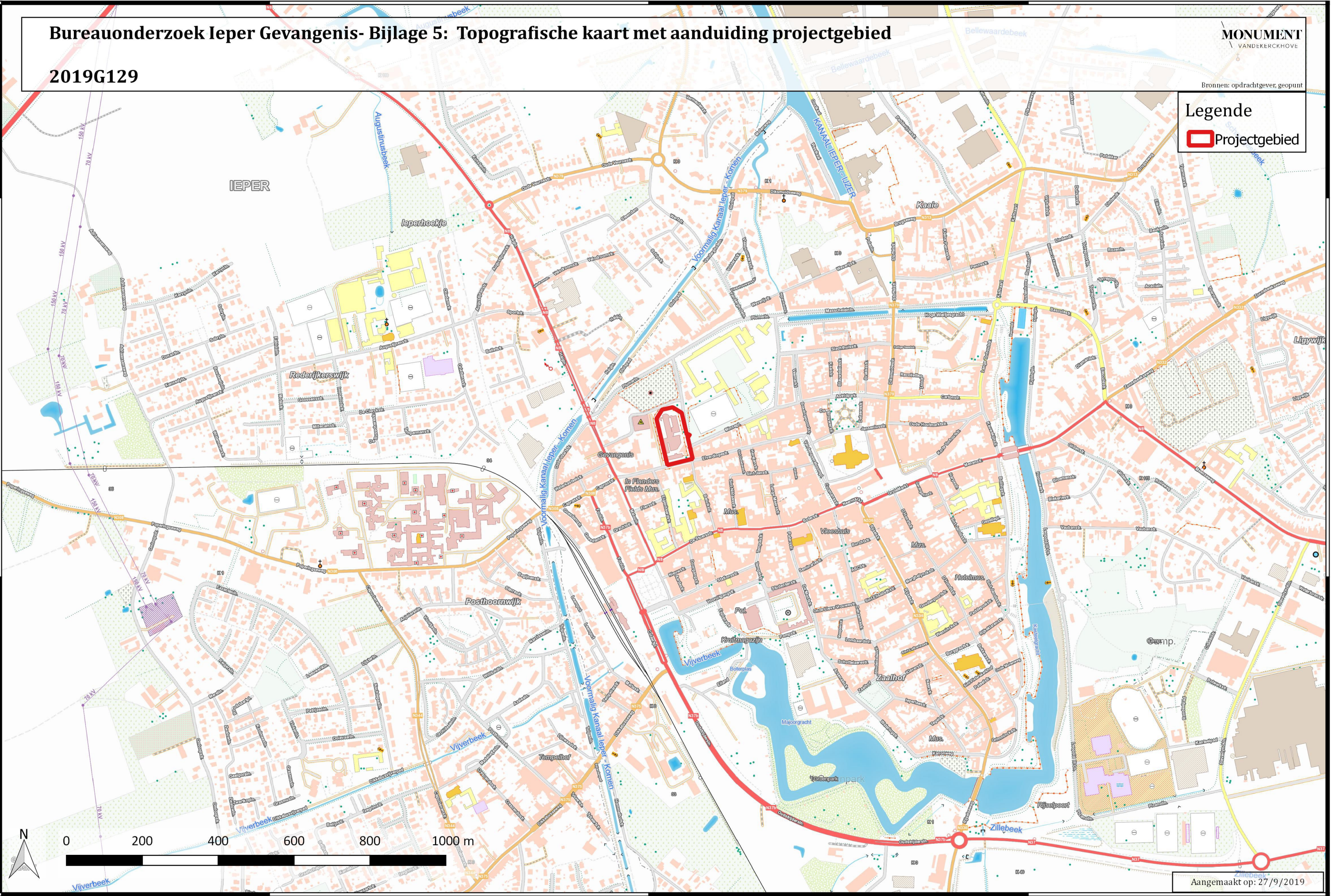
Bronnen: opdrachtgever, geopunt

Legende

 Projectgebied

173000

172000

0 200 400 600 800 1000 m

Aangemaakt op: 27/9/2019

44000

45000

46000

Bureauonderzoek Ieper Gevangenis- Bijlage 6: Bodemgebruiksaanwijzing met aanduiding projectgebied

MONUMENT
VANDEKERCKHOVE

2019G129

Bronnen: opdrachtgever, geopunt

Legende

- Projectgebied
- Kernstadbebouwing
- Andere Bebouwing
- Weiland
- Gewestweg
- Akkerbouw

Bodemgebruiksaanwijzing Kb 19-20-27-28

172500

172350

0 30 60 90 120 150 m

44850

45000

45150

Aangemaakt op: 27/9/2019

Bureauonderzoek Ieper Gevangenis- Bijlage 7: DTM met aanduiding projectgebied

2019G129

MONUMENT
VANDEKERCKHOVE

Bronnen: opdrachtgever, geopunt

Legende

- Projectgebied
- kb028 - DTM 1m
- 17
- 19
- 21
- 23
- 25

173000

172000

171000

0 200 400 600 800 1000 m

44000

45000

46000

47000

Aangemaakt op: 27/9/2019

Bureauonderzoek Ieper Gevangenis- Bijlage 8: DTM detail met aanduiding projectgebied

2019G129

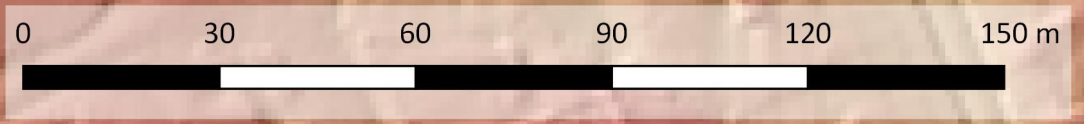
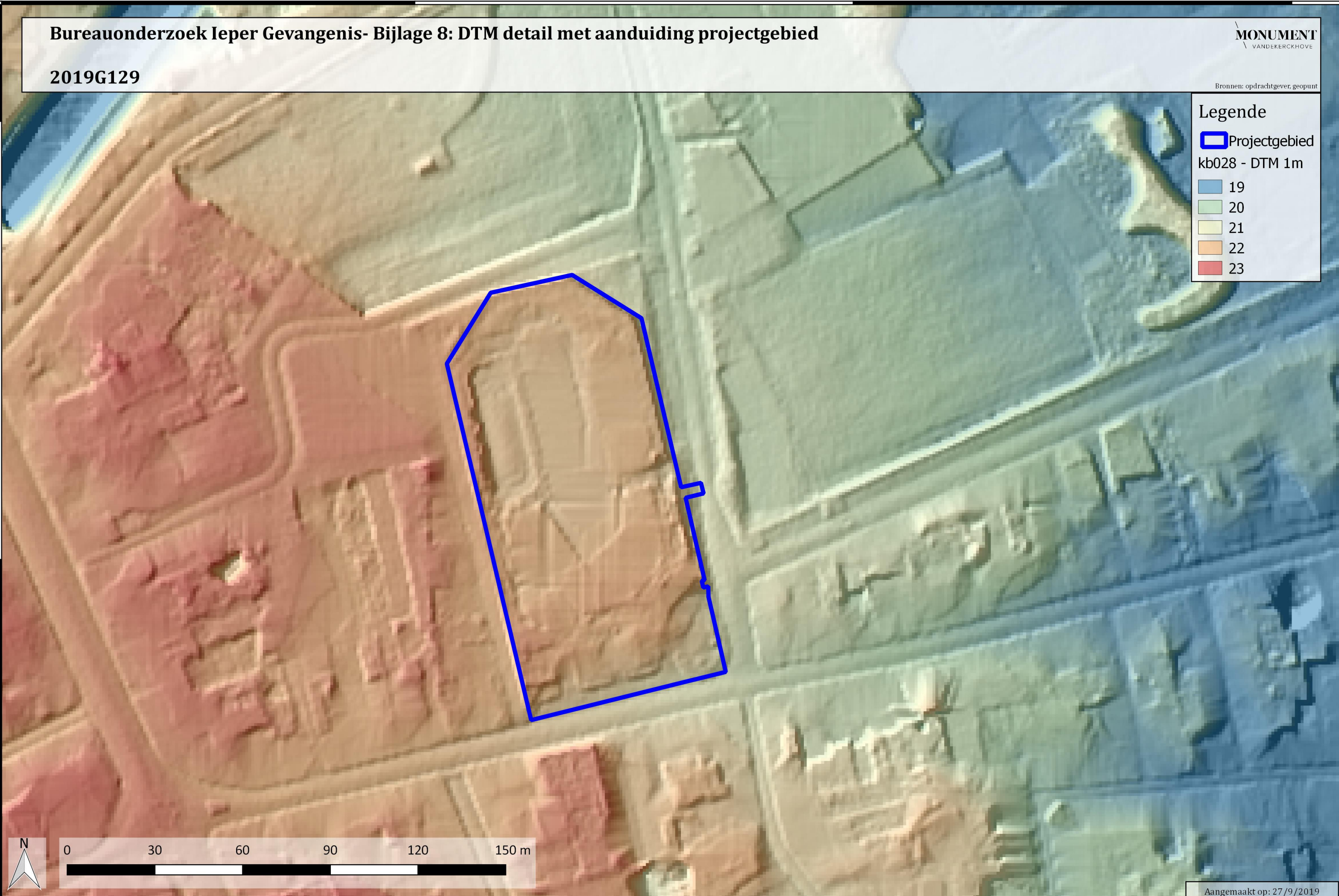
Bronnen: opdrachtgever, geopunt

Legende

- Projectgebied
- kb028 - DTM 1m
- 19
- 20
- 21
- 22
- 23

172500

172350

Aangemaakt op: 27/9/2019

45000

45150

45300

Bureauonderzoek Ieper Gevangenis- Bijlage 9: Potentiële bodemerosiekaart met aanduiding projectgebied

2019G129

MONUMENT
VANDEKERCKHOVE

Bronnen: opdrachtgever, geopunt

Legende

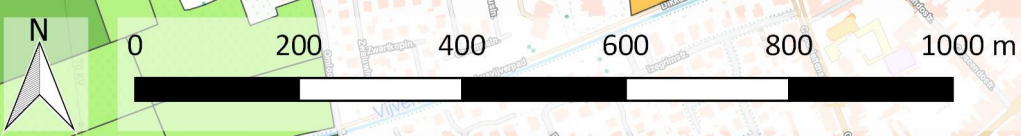
 Projectgebied

Potentiële bodemerosiekaart per perceel (2014)

- zeer hoog
- hoog
- medium
- laag
- zeer laag
- verwaarloosbaar
- bijzondere strook
- geen info

173000

172000

44000

45000

46000

47000

Aangemaakt op: 27/9/2019

Bureauonderzoek Ieper Gevangenis- Bijlage 10: Geologische kaart Tertiair met aanduiding projectgebied

2019G129

MONUMENT
VANDEKERCKHOVE

Bronnen: opdrachtgever, geopunt

Legende

 Projectgebied

Tertiair geologische kaart

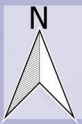
 Formatie van Kortrijk Lid van Aalbeke

 Formatie van Kortrijk Lid van Moen

 Formatie van Tielt

172500

170000

0 500 1000 1500 2000 2500 m

42500

45000

47500

Aangemaakt op: 27/9/2019

Bureauonderzoek Ieper Gevangenis- Bijlage 11: Geologische kaart Quartair met aanduiding projectgebied

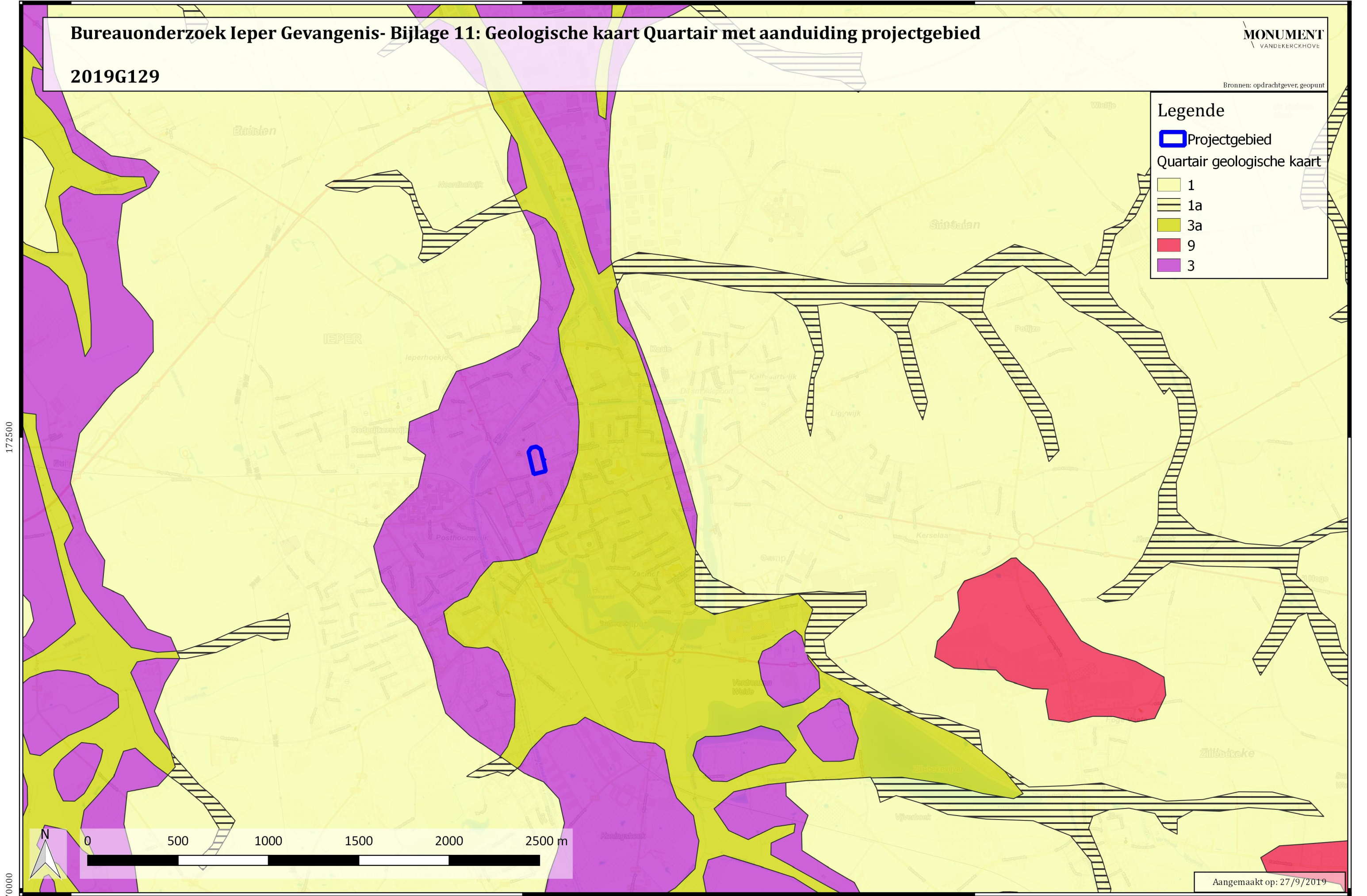
2019G129

MONUMENT
VANDEKERCKHOVE

Bronnen: opdrachtgever, geopunt

Legende

- Projectgebied
- Quartair geologische kaart
- 1
- 1a
- 3a
- 9
- 3

172500

170000

42500 45000 47500

Aangemaakt op: 27/9/2019

Bureauonderzoek Ieper Gevangenis- Bijlage 12: Bodemkaart met aanduiding projectgebied

2019G129

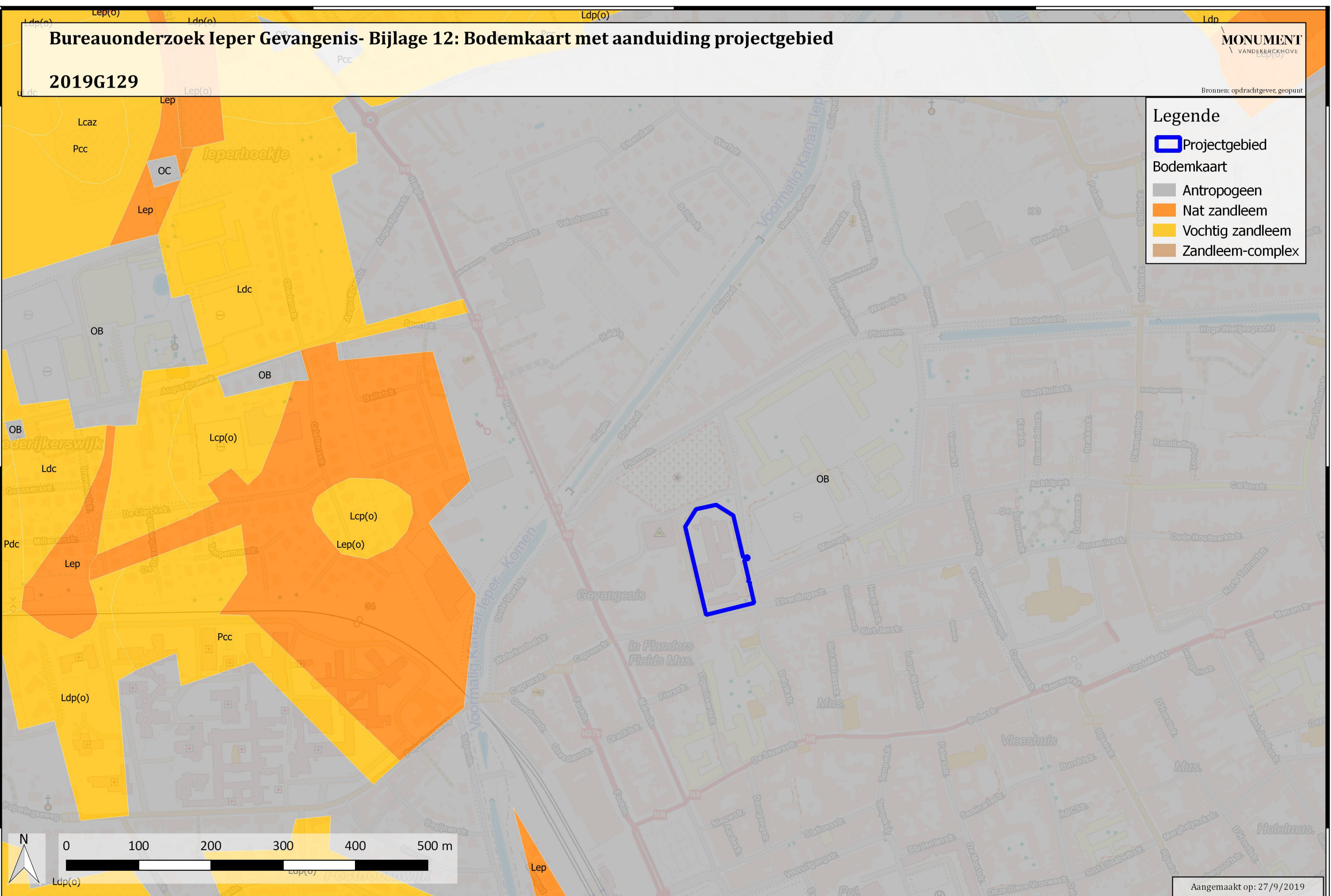
MONUMENT
VANDEKERCKHOVE

Bronnen: opdrachtgever, geopunt

Legende

- Projectgebied
- Bodemkaart**
- Antropogeen
- Nat zandleem
- Vochtig zandleem
- Zandleem-complex

173000
172500
172000

44500 45000 45500

Aangemaakt op: 27/9/2019

Bureauonderzoek Ieper Gevangenis- Bijlage 13: Ferrariskaart (1777) met aanduiding projectgebied

2019G129

MONUMENT
VANDEKERCKHOVE

Bronnen: opdrachtgever, geopunt

Legende

 Projectgebied

173000

172000

0 200 400 600 800 1000 m

Aangemaakt op: 27/9/2019

44000

45000

46000

47000

Bureauonderzoek Ieper Gevangenis- Bijlage 14: Ferrariskaart detail (1777) met aanduiding projectgebied

2019G129

MONUMENT
VANDEKERCKHOVE

Bronnen: opdrachtgever, geopunt

Legende

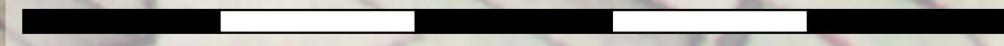
 Projectgebied

172500

172200

0 60 120 180 240 300 m

44700

45000

45300

Aangemaakt op: 27/9/2019

Bureauonderzoek Ieper Gevangenis- Bijlage 15: Vandermaelenkaart (1846-1854) met aanduiding projectgebied

2019G129

MONUMENT
VANDEKERCKHOVE

Bronnen: opdrachtgever, geopunt

Legende

 Projectgebied

173000

172500

172000

0 100 200 300 400 500 m

Aangemaakt op: 27/9/2019

44500

45000

45500

46000

Bureauonderzoek Ieper Gevangenis- Bijlage 16: Atlas der buurtwegen (1840) met aanduiding projectgebied

2019G129

MONUMENT
VANDEKERCKHOVE

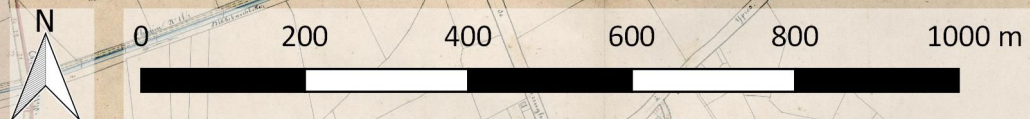
Bronnen: opdrachtgever, geopunt

Legende

 Projectgebied

173000

172000

44000

45000

46000

47000

Aangemaakt op: 27/9/2019

Bureauonderzoek Ieper Gevangenis- Bijlage 18: Luchtfoto 1971 met aanduiding projectgebied

2019G129

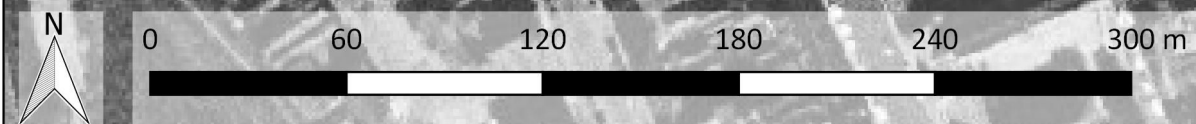
MONUMENT
VANDEKERCKHOVE

Bronnen: opdrachtgever, geopunt

Legende

 Projectgebied

172500

Aangemaakt op: 27/9/2019

45000

45500

Bureauonderzoek Ieper Gevangenis - Bijlage 19: Luchtfoto 1979-1990 met aanduiding projectgebied

2019G129

MONUMENT
VANDEKERCKHOVE

Bronnen: opdrachtgever, geopunt

Legende

 Projectgebied

172600

172500

172400

172300

172200

172100

0 60 120 180 240 300 m

Aangemaakt op: 27/9/2019

44800

44900

45000

45100

45200

45300

45400

45500

45600